R. P. NATALIS ALEXANDRI ... HISTORIA ECCLESIASTICA VETERIS...

Noël Alexandre

R. P. NATALIS ALEXANDRI

ORDINIS FF. PRÆDICATORUM,

IN SACRA FACULTATE PARISIENSI DOCTORIS ET EMERITI PROFESSORIS

HISTORIA ECCLESIASTICA VETERIS NOVIQUE TESTAMENTI

Ab orbe condito ad Annum post Christum natum millesimum sexcentesimum: Et in loca ejusdem insignia Dissertationes Historicæ, Chronologicæ, Criticæ, Dogmaticæ.

EDITIO OMNIUM NOVISSIMA

Notis & Animadversionibus, quoad Historiam & Dissertationes novi Testamenti, aucta ad castigationem & illustrationem opinionum quarumdam Auctoris;

OPERA ET STUDIO

CONSTANTINI RONCAGLIA

CONGREGATIONIS MATRIS DEI.

Tomus Quintus

Sæculum Quintum, Sextum, & Septimum continens.

L U C Æ MDCCXXXIV.

Typis LEONARDI VENTURINI

DE SUPERIORUM LICENTIA.

INDEX

CAPITUM, ARTICULORUM, Paragraphorum, Dissertationum, Quæstionum, Propositionum & Assertionum, Voluminis V. Historiam Ecclesiasticam Novi Testamenti V. VI. & VII. Sæculorum continentis.

INDEX

I. IV.

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM SÆCULI QUINTI DISSERTATIONES SELECTÆ.

Dis-

PANOPLIA

ADVERSUS HÆRESES

QUINTI SÆCULI.

Quæst. II.

HISTORIÆ

ECCLESIASTICÆ

SEXTI SÆCULI

SYNOPSIS.

Art. XXI.

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM SÆCULI SEXTI

DISSERTATIONES SELECTÆ.

PANOPLIA ADVERSUS HÆRESES SEXTI SÆCULI.

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ SÆCULI SEPTIMI SYNOPSIS.

§. VIII.

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM SÆCULI SEPTIMI DISSERTATIONES SELECTÆ.

PANOPLIA ADVERSUS HÆRESES SÆCULI SEPTIMI.

FINIS.

HISTORIÆ

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ QUINTI SÆCULI SYNOPSIS.

CAPUT PRIMUM.

De privatis Persecutionibus Christianorum quinto Sæculo.

Martyres Ananienses.

NUllæ hoc sæculo generales Ecclesiæ persecutiones, sed privatæ nonnullæ fuerunt. Anno 400. Rusticani Anauniæ in Tridentinis exiguo spatio ... Idolorum cultui addicti, Ethnici adhuc superstitionibus impliciti, & idolorum eversionem Honorii Imp. Edictis ubique factam impatienter ferentes, Sisinnium Diaconum, Martyrium Lectorem & Alexandrum Ostiarium crudeliter trucidarunt. Celebre est Martyrum Ananiensium in Ecclesia nomen, quorum Acta leguntur apud Surium ex veteribus MSS. excerpta, una cum Vigilii Tridentini Episcopi Epistola ad Simplicianum de eorum martyrio scripta. Simplicianus ille non Mediolanensis Episcopus, quod Baronius Cardinalis existimavit. Nam Gennadius in Catalogo Virorum Illustrium, de Vigilio ait, ipsum Epistolam scripsisse continentem gesta Martyrum sui temporis apud Barbaros, & libellum in eorumdem Martyrum, ad Simplicianum quemdam. Quibus verbis alium a Simpliciano Episcopo Mediolanensi, cujus tempore ante eosdem ... Non multo post Vigilium ... a Gentilibus suæ Diœcesis lapidibus obrutum, ex Usuardi Martyrologio colligitur 26. Junii.

Persecutio Persica.

Anno Christi circiter 420. gravis persecutio Christianos in Perside vexavit, ab Isdegerde Rege cœpta, a Vararane sive Gororane ejus filio crudelitate majori continuata. Excitata primum persecutio est Abdæ Episcopi imprudenti zelo, qui Pyreum, id est Templum Igni consecratum destruxit. Quod cum jubente Rege ædificare noluisset, trucidatus est, & Ecclesiæ solo æquatæ. At recte quidem renuisse templi instaurationem prædictum Episcopum, ob idque Martyrii corona dignum, Theodoretus notat; quamvis illud antea perperam destruxisset. Apostolum non imitatus, qui nullum Deorum aram Athenis evertit, sed Atheniensium errorem verbis coarguit, & veritatem demonstravit. Nomine fuit illustris in persecutione Benjamini Diaconi certamen. Confessionem etiam plures illustres ediderunt Hormisda vir primariæ

Tomus V.

nobilitatis, ex Achæmenidarum stirpe, patre ortus Præfecto, & Suenes qui ille servorum dominus. Hac de persecutione legi ... Socrates libr. 7. cap. 18. & Theodoretus libr. 5. Historiæ Ecclesiasticæ cap. 39.

Persecutio Wandalica.

Anno 437. Gensericus Rex Wandalorum, Arianus, Catholicos in Africa dira persecutione affligere cœpit, ut Prosper in Chronico refert. Primi Martyrum hac in persecutione fuerunt Arcadius, Probus, Paschasius, & Eutychius Hispani, Paullillus puer, Probi & Eutychii frater, ... confessione constanti. Arcadio ad Martyrium ... Honoratus Constantinæ Africæ civitatis Episcopus dat ... Epistola, ut Gennadius refert in Catalogo Virorum Illustrium. Idem Episcopum ... Patrum, Antonini Episcopi ... perperam ... Occupata vero Carthagine crudelius ... in Catholicos Genseric ... Quodvultdeus Episcopus cum venerabili Clero honoratisque civibus ... impositis, ... expulsi sunt, exilio damnati, vel addicti servituti. Basilicas Arianis ... Ecclesiarum ... a tyranno missum ut Catholicorum corpora ... , *sine solemnitate Hymnorum, cum silentio ad sepulturam producerentur*: *Nec enim ... nec ... gemitibus ...* (inquit Victor Vitensis lib. 1.) *ut manifestè tunc ... Prophetia compleretur: Non est in hoc tempore Princeps, aut Propheta, vel Dux, neque locus ad fac... ...* Calumnia ... Catholici Sacerdotes, & si quispiam in Sermonibus ad Fidelium plebem, Pharaonem, Nabuchodonosor, Holofernem, aut ... quem similem nominasset, ... proclamabatur ... & quasi in Regem illa dixisset, ... jubebatur. ... Martinianus, Saturianus, cum duobus fratribus, & Maxima Virgine, quæ ... Wandalorum ..., ... Christo ... fuerunt, Capsur Maurorum Regi tradit ..., ... Maximam, quæ propriæ voluntati ..., adhuc ... Virginum Mater, quo tempore ... Victor Vitensis, ... Qui cum Barbaros ad Christi fidem non paucos perduxissent, ad eosque ... Presbyterum & Ministros obtinuissent a Romano Pontifice, id referente Genserico, ... quadrigarum alligati, & per diversa ... loca ...

[illegible]

CAPUT II.

De Pontificibus qui Romanam & universalem Ecclesiam rexerunt Sæculo V.

AD [illegible]

ARTICULUS I.

De Innocentio I.

A [illegible]

SCHOLION.

ARTICULUS II.

ARTICULUS III.

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

Nota.

[illegible]

ARTICULUS IV.

De Cælestino I.

[illegible]

ARTICULUS V.

De Sixto III.

[illegible]

Nota.

ARTICULUS VII.

ARTICULUS VIII.

ARTICULUS IX.

ARTICULUS II.

ARTICULUS III.

[illegible]

ARTICULUS III.

[illegible]

[illegible]

CAPUT III.

[illegible]

ARTICULUS I.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

§. I.

[illegible]

[illegible]

§. II.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

§. IV.

[illegible]

§. V.

§. VI.

§. VII.

ARTICULUS III.

De Pelagianorum erroribus.

§. I.

§. II.

§. III.

§. IV.

§. V.

§. VI.

§. VII.

§. VIII.

gratiam confessos ipsos fuisse [illegible] S. Augustinum legimus. A [illegible] S. [illegible], ipsos convictos in priori parte perver[illegible] dogmatis de lege & doctrinæ [illegible], ad [illegible] defensionem se recepisse [illegible] gratiam [illegible] prædicabant Ca[illegible] [illegible] dari debere. [illegible] errorem de [illegible] lege & doctrina [illegible] non [illegible] Pelagianos, constat ex S. Aug[illegible] [illegible], *Quid est ergo* [illegible], & *perversissime Pelagiane*, *legem dicere esse illam gratiam, qua adjuvamur ad non peccandum* [illegible].

Tandem Jansenio magis [illegible] S. Augustini [illegible] ex Sermone [illegible] de verbis Apostoli cap. [illegible] *Nam sunt quidam dicere* [illegible], inquit, *quæ* [illegible] *gratiam* [illegible], & *benedicimus Deum* [illegible] *quando dicerent*. [illegible] *quod verò confitemur est* [illegible] *gratiam Dei ad faciendum* [illegible] *tamen &* [illegible] *pedibus* [illegible] *tamen de pedibus* [illegible]. *Non est* [illegible] &c. Hic, inquam, locus Jansenio [illegible] de Pelagianis non est [illegible], quam [illegible] Christiam [illegible], de quibusdam [illegible], qui Pelagii partes [illegible] fuerant gratiamque [illegible] quam postea non [illegible], [illegible] cedentes a Pelagio [illegible] nec tamen ex Pelagianis [illegible] quamquam & ipsi erraverint, quod gratiam [illegible] esse [illegible] in [illegible] & [illegible] certè [illegible] loqui de Pelagianis [illegible] errores [illegible] non [illegible] quo se [illegible] gratiam confiteri [illegible], [illegible] Pelagianis [illegible] fuisse [illegible] contra gratiam Christi [illegible] doctrinæ [illegible] capita, omnium [illegible] fuisse [illegible], & Sedis Apostolicæ [illegible] Judicium, & [illegible] Africanorum Synodorum Decretis [illegible] & ad [illegible] se recepisse [illegible] quod gratia [illegible], esse [illegible] ad [illegible] agendum necessariam. Quæ quidem [illegible] damnata [illegible], sed [illegible] quam [illegible] ad tempus [illegible] Pelagianis gratiam Christi omnino [illegible] necessariam [illegible] & [illegible], S. Augustinus hic nulla [illegible] potest [illegible] de Hæresibus [illegible], eam [illegible] repudiasse docet.

§. IX.

Pelagiani gratiam suam ad majorem dumtaxat operandi facilitatem [illegible] *quod alterum erat Pelagianæ gratiæ a Christiana* [illegible].

ITa sensisse Pelagianos testatur S. Augustinus, [illegible] de Hæresibus, cujus insignem locum [illegible] [illegible], [illegible] sæpe [illegible] de Gratia Christi cap. [illegible] *Gratiam Dei*, inquit, *quæ* [illegible] *in cordibus nostris per* [illegible] *qui datus est nobis*, [illegible] *nihil* [illegible] *non debuit* [illegible]. *Propterea dari gratiam* [illegible] *quod a Deo præcipitur* [illegible], *quod de illa* [illegible] *facilè* [illegible] *quod* [illegible] *sine illa*, & *si minus facilè*, *fieri*

tamen, quod divinitus præcipitur, posse.

Idem constat ex cap. [illegible] ubi hæc verba exscribit ex Epistola Pelagii ad Demetriadem. *Dignam* [illegible] & [illegible] *Sancto* [illegible].

Et cap. [illegible] *Quamvis*, inquit, & *ipsum* [illegible] *natura*, *sed facilius si adjuvet gratia.*

§. X.

Eam tantùm gratiam concessit Pelagius, quæ humana merita sequeretur [illegible]. *Quod certum est Pelagianæ gratiæ a Catholica* [illegible].

HUnc fuisse Pelagii sensum, testis est S. Augustinus [illegible] de Gratia Christi, cap. [illegible] ubi expendit [illegible] Pelagii ad Innocentium [illegible] & hunc [illegible] errorem observat. *Quamvis* [illegible] *gratiam* [illegible] *secundum merita* [illegible]. De [illegible] verba Pelagii, est in Epistola [illegible] non [illegible] *qui damnandi sunt, quia* [illegible] *arbitrium, per quod ad fidem venire possent, & Dei gratiam promererentur, malè utuntur* [illegible], *hi vero remunerandi sunt, qui* [illegible] *merentur Domini gratiam, &* [illegible] *mandata custodiunt.*

Et [illegible] de Peccato Originali, cap. [illegible] opponens gratiam [illegible] Pelagii [illegible] hæc habes: *Spiritus Sanctus* [illegible], *non* [illegible], *sed merita* [illegible]. *Nam* [illegible] *gratia, gratia erit nullo modo, nisi gratuita fuerit omni modo.* [illegible] loca, quæ [illegible] sunt, prætermitto, hoc [illegible] lib. de Hæresibus cap. [illegible] ubi de Pelagianis [illegible] *Deum*, [illegible] *ut augeatur eis fides* & *perseverantia*. *Hæc quippe non ab ipso accipere*, *sed a seipsis* [illegible] *habere* [illegible] *gratiam Dei, quâ liberamur ab impietate*, *dicentes secundum merita nostra dari.*

[illegible] que Pelagiani gratiæ divinæ præsuppo[illegible] contendebant, deprehendere facile est. [illegible] agnoscebant [illegible], quæ homo gratiam Dei mereretur, [illegible] fidem, & orationem [illegible] apud S. Augustinum [illegible] de Gratia & libero arbitrio, cap. [illegible]
[illegible] *secundum merita bona voluntatis dari* [illegible] *quam præcessisset voluntas credentis*, *ut secundum hæc merita, gratia sequatur exaudientis Dei.*

§. XI.

A Jansenio Iprensi, & aliis nonnullis, minùs [illegible] *distinguuntur quatuor Pelagianæ Hæresis status.*

PElagianam Hæresim quatuor in status dividit Jansenius Yprensis. Primum vocat [illegible] mum, in quo [illegible] naturam & meras liberi arbitrii [illegible] prædicavit Pelagius, ne ipsum quidem gratiæ nomen ferre valens. Secundum vocat Semi[illegible], in quo gratiæ nomen naturæ & [illegible] arbitrio [illegible], quod beneficia sint a Deo gratis concessa. Tertium vocat Judaismum, in quo gratiam in Lege ac Doctrina totam collocavit. Quartum denique vocat Semi[illegible] nismum, in quo gratiam interiorem, quæ volun-

§. XII.

§. XIII.

„ non esset eam [illegible]

„ Voluntas [illegible]

[illegible]

„ Bando ... omnipotens, etiam potestatem [illegible]

„ ibidem ait] &c. Magis habet in potestate vo-
„ luntates hominum, quam ipsi suas.

VI. Idem probatur ex Libro de Prædestinatione Sanctorum, cap. 8. *Hæc itaque gratia, inquit, quæ occultè humanis cordibus divinâ largitate tribuitur, a nullo duro corde respuitur. Ideo quippe tribuitur, ut cordis duritia primitus auferatur.* Gratia, quæ a nullo duro corde respuitur, per se efficax est. Cap. [illegible] *Ergo, inquit, faciunt homines bona, quæ pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant quæ præcepit, non illi faciunt ut ipse faciat quod promisit: alioquin ut Dei promissa compleantur, non in Deo, sed in hominum est potestate.* At in hypothesi gratiæ moraliter tantum efficacis, non autem per se efficacis, non facit Deus ut faciant homines quæ præcepit, imò faciunt homines ut ipse faciat quod promisit, quia scilicet gratiæ suæ efficaciam, dat voluntatis nostræ consensum ad bonum.

VII. Idem probatur ex Libro de Dono Perseverantiæ, cap. 6. *Si ergo, inquit, alia documenta non essent, hæc Dominica Oratio nobis ad causam gratiæ quam defendimus, sola sufficeret, quia nihil nobis relinquit, in quo tamquam in nostro gloriemur; quandoquidem & ut non discedamus a Deo, non ostendit dandum esse nisi a Deo, cùm poscendum ostendit a Deo.... Hanc gratiam solam in illa, in qua fortem* [illegible] *Christianorum ... Ac per hoc, sunt operationes* [illegible] *sic operatur ne discedamus.* Aliquid nobis relictum est, in quo tamquam in nostro gloriemur, si nostrum est, quod gratiam reddimus efficacem. Neque consensus ille noster datur a Deo, sed necesse est, ut [illegible] ab ea procedat, si gratia per se efficax non [illegible] operatur. Docerat autem S. Doctor cap. [illegible] *Tutiores vivimus, si totum Deo damus, non autem nos illi ex parte, & nobis ex parte committimus.* Totum Deo non dater nisi in hypothesi gratiæ per se efficacis. Videmur illi ex parte, & nobis ex parte committere, si das [illegible] gratiam, cujus efficacia ex nostræ voluntatis consensu suspendatur.

VIII. Idem probatur ex Lib. de Gestis Pelagii, cap. 3. *Providendum, inquit, plus est agi, quam regi: qui enim regitur, aliquid agit, & a Deo regitur ut rectè agat. Qui autem agitur, agere aliquid ipse vix intelligitur, & tamen tantum præstat voluntatibus nostris gratia Salvatoris, ut non dubitet Apostolus dicere, Quotquot Spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei.* Minimè agere intelligitur qui gratiam consensu suo reddit efficacem. Ille itaque non agitur a Deo, sed regitur duntaxat.

IX. Gratia quam S. Augustinus, contra Pelagianos prædicat, *interius ipsis hominum cordibus operatur, non ut homines, quod fieri non potest, nescientes credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant.* Ita scribit Epist. [illegible] ad Vitalem. Illa verò nonne per se efficax est?

X. Enarrat. [illegible] in Psalmum 34. animam nostram se a Deo moveri asserit ad expugnandos salutis nostræ hostes, sicut ensis a bellatore movetur. Quæ comparatio pro [illegible] hypothesim gratiæ per se efficacis Augustino [illegible] penitus esse. *Apprehende, inquit, animam meam, & debellet inimicos meos. Et quid est anima nostra, quamvis splendida, quamvis producta, quamvis acuta, quamvis nitida, quamvis luce sapientiæ aut circumspectionis* [illegible] *ornata, nisi Deus illam teneat & pugnet de illa? Nam qualibet optimè facta framea, si non habeat bellatorem, jacet.... Ergo, quicquid vult, facit de anima nostra, cujus in manu ipsa est, utitur ea, quemadmodum vult.*

Ex Enarratione in Psalmum 118. Gratiam non ad fidem applicare ait, quod nisi sit per se efficax, dici convenienter non potest: *Hæc ergo loquendum*

§. ULTIMUS.

[illegible]

IV. [illegible]

[illegible]

§. UNICUS.

[illegible]

§. I.

§. II.

[illegible]

ARTICULUS IV

[illegible]

§. I.

[illegible]

[illegible]

§. II.

[illegible]

§. III.

[illegible]

[illegible]

§. IV.

[illegible]

[illegible]

§. V.

[illegible]

[illegible]

§. VI.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

§. VII.

[illegible]

§. VIII.

§. IX.

§. X.

§. XI.

§. XII.

§. XIII.

SCHOLION

ARTICULUS V

ARTICULUS VI.

De Pelagianæ Hæreseos Refutatoribus.

§. I.

Notæ.

§. II.

[illegible]

§. III.

[illegible]

[illegible]

§. IV.

§. V.

§. VI.

§. VII.

§. VIII.

ARTICULUS VII.

§. I.

§. II.

§. III.

[illegible]

§. IV.

[illegible]

§. V.

[illegible]

[illegible]

§. VI.

[illegible]

[illegible]

§. VII.

[illegible]

[illegible]

tempore [illegible]

Vincentius Lirinensis Semipelagianus. [illegible]

Massilienses [illegible]

offendere ad lapidem pedem suum, id est, nunquam scandalizari. Quibus positis verbis, docet nem S. Augustini de Prædestinatione, & de Perseverantiæ dono [illegible], bona fide fatendum est [illegible] Hæreticam [illegible], quæ de gratia Dei [illegible] S. Augustini doctrina, quæ gratiam [illegible] passim propugnat, [illegible] aliquam quæ non omnibus datur, quæ [illegible] datur [illegible] quibus datur quæ iis quibus repetitur, a Deo videre non datur, quæ non datur petentibus, quærentibus, pulsantibus, sed datur ut quæramus, petamus & pulsemus, quæ [illegible] nolentibus volentes, ex repugnantibus consentientes, & ex oppugnantibus amantes [illegible] est Vincentium Lirinensem [illegible] Hæret [illegible] afferere, at S. Augustini [illegible] hanc doctrinam acerrime propugnantes [illegible] Hæreticorum sententiam [illegible] accedere ostenderet, & [illegible] homines ab Augustiniana Doctrina averteret.

Observet [illegible] quod Vincentius Lirinensis S. Augustinum & ejus Discipulos ut hæreticos [illegible], cum nec [illegible], nec Gennadius, nec [illegible] Massilienses [illegible] Augustinianam [illegible] gratia & prædestinatione [illegible] hæreticam, sed [illegible] Sed [illegible] Vincentium Lirinensem S. Augustinum & ejus Discipulos hæreticos non vocare, neque eum [illegible], quod, in [illegible] id est [illegible] [illegible] Cum [illegible] in eadem Ecclesia [illegible] convenerant, [illegible] communione conjuncti [illegible] Prosper & [illegible] S. Augustini Discipuli ut fratres haberent quemadmodum habebat S. Augustinus. At fingebat Vincentius, Hæret [illegible] personam [illegible] quam Augustini Discipuli propugnabant, ut [illegible] & [illegible] hæresim [illegible] & doctrinam [illegible] defendere pergerent. Quamquam etsi S. Augustini de Prædestinatione [illegible] sententiam [illegible] quam [illegible], qui eam errore damnandi loco habuerunt, sed [illegible] verba mentem suam expressisset.

II. Semipelagiani Augustinianam de Prædestinatione & de Perseverantiæ dono [illegible] novitatem objectabant [illegible] dogmata [illegible] nomine [illegible] Prosper ad S. Augustinum [illegible] *Obstinationem, nunquam* [illegible] *defendunt, & eo quo de Epistola Apostoli Pauli ad Romanos* [illegible] *ad manifestationem divinæ gratiæ prævenientis* [illegible] *nunquam Ecclesiasticorum ita esse intellecta, ut nunc sentiuntur, affirmant.* At Vincentius Lirinensis in toto passim Commonitorio [illegible] *Tenendam antiquitatem,* [illegible] *novitatem.* A Doctore [illegible] quæ ab antiquis didicerit, *Ut cum dicat nove, non dicat nova.* [illegible] *Hac lege credendum* [illegible] *quod vel omnes, vel plures, uno eodemque sensu, manifeste, frequenter, perseveranter, velut quodam consentiente sibi Magistrorum concilio, accipiendo, tenendo, tradendo firmaverint, id pro indubitato, certo, ratoque habeatur: quicquid vero quamvis ille Sanctus & doctus, quamvis Episcopus, quamvis Confessor & Martyr, præter omnes, aut etiam contra omnes senserit, id inter proprias, & occultas, & privatas opiniunculas, a communis, publicæ, & generalis sententiæ auctoritate secretum sit, ne cum summo æternæ salutis periculo, juxta sacrilegam Hæreticorum & Schismaticorum consuetudinem, universitatis dogmatis* [illegible]

§ VIII.

[illegible]

§. IX.

[illegible]

[illegible]

§. X.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS VIII.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ausulam. *Deus* ... *perficiat* quæ fi... item Scriptum ... ius & sub no-

Notæ

SCHOLION.

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

ARTICULUS III.

§. I.

§. II.

§. III.

§. IV.

[illegible]

§. V.

[illegible]

§. VI.

[illegible]

§. VII.

§. VIII.

§. IX.

[illegible]

§. X.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XIII.

[illegible]

§. I.

[illegible]

[illegible]

§. II.

§. III.

§. IV.

§. V.

§. VI.

§. VII.

§. VIII.

§. IX.

§. X.

§. XI.

§. XII.

§. XIII.

§. XIII.

De Gestis Prædatoriæ Synodi.

Cœpta est ista Synodus [illegible] Idus Augusti anno Christianæ [illegible] Leonis Papæ X. Theodosii XLII. Valentiniani XXV. Adfuere CXXX. Episcopi. [illegible] in Basilica Sanctæ [illegible] Genitricis Mariæ. Flavianus [illegible] sedere [illegible] permissus [illegible] loco, post Episcopum [illegible] Hierosolymitanum Juvenalem quadam [illegible] sunt [illegible] Episcopi. Actione [illegible] Calchedonensi. Flavianus [illegible] *Conventum justorum* [illegible] Legati Sedis Apostolicæ legationem suam exponere, [illegible] Leonem quòd Synodus per se non interesset, [illegible] quòd non esset moris, nisi per Legatos, extra Urbem Romanos Pontifices Synodis interesse. [illegible] Diacono [illegible] interlocutione, S. Leonis Epistolam [illegible] quidem jussit [illegible] Dioscorus [illegible] lectionem, [illegible] Literarum [illegible] causa Synodi [illegible] Controversiis [illegible] & Eutychetem [illegible] quam de Fide agendum [illegible] Mandatis. [illegible] Fide proponere [illegible] & [illegible] verborum perplexum [illegible] Actione I. Concilii Calchedonensis [illegible] Sancta Dei. Professio [illegible] Eutyches [illegible] Nicænam Fidem, quam [illegible] Patres & Sanctus Cyrillus confirmarunt, [illegible] & [illegible] prohibuerunt. Nicænam [illegible] est, quæ Incarnationis mysterium [illegible] tunc Hæresibus [illegible] additiones factas Nicæno Symbolo [illegible] Apollinarii [illegible] ipse in Apollinario [illegible] yore [illegible] Id gravissimè urgebat Diogenes [illegible] Actione I. Concilii Calchedonensis.

[illegible] Eutychetis [illegible] Flavianus ut Eusebius Dorylæi accusator [illegible] in Synodum admitteretur [illegible] Comes Mandatum Imperatoris [illegible] Recitata deinde [illegible] Acta Synodi Constantinopolitanæ sub Flaviano [illegible] celebrabatur Ecclesia Sedis [illegible] Episcopus. Cujus [illegible] Dioscorum, [illegible] mendacium [illegible] Acta [illegible] quòd [illegible] illam Ephesi [illegible] duarumque naturarum vocabulum [illegible] Hæc enim [illegible] legebatur. *Eos qui contrarie sunt* [illegible] *anathematizans* [illegible] *duas naturas, vel substantias,* [illegible] *Dominum nostrum Jesum Christum,* [illegible] *quam de duabus naturis professus fuit in gestis apud Regiam Civitatem,* [illegible] *naturam deitatis* [illegible] *incarnatis.* [illegible] Eusebius in Calchedonensi Concilio [illegible] Aetium & Athanasium, quòd palam dixisset Dioscorus in Ephesino Conventu. *Nolo Dominus,* [illegible] Eutychetis, [illegible] *post adunationem. Si* [illegible] *eamdem cum Patribus dicis.* [illegible] Eutychetem blande ad officium revocaret.

Perlectis omnibus monumentis gestorum in Constantinopolitana Flaviani Synodo, in Sacerdotii gradum, & Monasterii principatum restitutus est Eutyches: lata Sententia depositionis in Flavianum & Eusebium Dorylæi, cui cæteri Episcopi [illegible] ut [illegible] Calchedonensi [illegible] a Monachis & [illegible] Eutychetis [illegible] Episcopi [illegible] Theodoretus Cyrensis & Domnus Antiochenus, & [illegible] in verba [illegible] Flavianum & [illegible] *Non* [illegible] *Deo,* [illegible] Sanctam Synodum Ephesinam ante [illegible] Dioscorum Theodoretum [illegible] Sententia [illegible] Synodi [illegible] Nestorianæ [illegible] Synodo [illegible] Canones [illegible] Fidei [illegible] Calchedonensis [illegible] Dominus [illegible] Lege [illegible] *Concord. Sacerd.* [illegible] *Imperii, cap.* [illegible] Lege Literarum cap. [illegible]

§. XIV.

De Appellatione Flaviani ad Romanum [illegible] & Legatis Apostolicis [illegible]

Flavianus [illegible] Prædatoriæ Synodi Sedem Apostolicam [illegible] ad Romanum Pontificem, [illegible] probavimus, [illegible] Post appellationem [illegible] affectum, [illegible] Fide mortem [illegible] Barsumas [illegible] Calchedonensi [illegible] Actione [illegible] Diogenes Episcopus [illegible] *Barsumas* [illegible] *occidit B. Flavianum. Ipse* [illegible] Episcopi [illegible] *Omnem* [illegible] *Barsumam* [illegible] *anathema Barsumæ* [illegible] [illegible] per Barsumam & Monachos [illegible] in Concilio Calchedonensi [illegible] Quem[illegible] *B. Flavianum* [illegible] *Canones* [illegible] *Ecclesiastico ordine* [illegible] sed 5. Flaviani [illegible]

[illegible]

§. XV.

[illegible]

§. XVI.

[illegible]

§. XVII.

[illegible]

§. XVIII.

[illegible]

dem Sardicæ integrum fuerat ... [illegible]

Quod Ecclesiæ per Occumenici ... fraude.

[illegible] ... per Hieronymum in Libro ... [illegible]

Synodus verò Calchedonensis ... [illegible]

Canone ... Calchedonensis Concilii ... [illegible]

Canone ... de Primatu Sedis Constantinopolitanæ ... [illegible] ... Ponti, Asiæ, & Thraciæ.

ARTICULUS XIV.

De rebus gestis Patriarcharum Alexandrinorum, post Dioscori depositionem.

§. I.

De Proterio Dioscori successore.

Dioscoro Calchedone deposito, Ægypti Episcopi post Synodum Calchedonensem Alexandriam redeuntes ... [illegible]

[illegible] ... Alexandriæ ... Proterius ... [illegible]

... crediderit Romanos.

§. II.

Timotheus Ælurus ... Proterium, & Alexandrinam Sedem invadit.

Rem gestam ita narrat Liberatus cap. 15. Breviarii, Timotheus ... Petrus Moggus ... [illegible]

Interea ... Leo ad Imperium ... [illegible] ... in Calchedonensi

Con-

§. III.

§. IV.

§. V.

§ VI.

ARTICULUS IV.

§ I.

§. II.

§. III.

§. IV.

§ V.

§ VI.

§ VII.

§. VIII.

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

ARTICULUS XII

CAPUT IV.

ARTICULUS I.

[illegible]

Episcopi boni.

[illegible]

ARTICULUS II.

De Severo Sulpitio.

SEverus Sulpitius apud Bituriges Aquitaniæ nobilissima stirpe ortus, Primum sæculi Presbyter [illegible] in foro versatus est simul cum eloquentiæ laude, uxore ducta ex Consulari familia, qua prematurè orbatus, Christo nomen dedit. Hinc S. Martini discipulus dilectus est, studiosior vitæ duxit, S. Paulino Episcopo Nolano fuit charissimus, qui plures ad ipsum Epistolas dedit. Ejus etiam cum laude meminit S. Augustinus Epist. 205. Ejusdem item meminit S. Hieronymus, Gennadius, Idacius, Gregorius Turonensis, Honoratus Augustodunensis. Scripsit Historiæ Sacræ libros duos, quos a Mundi exordio ad Consulatum Stiliconis & Aureliani, hoc est ad annum Christi quadringentesimum perduxit. Scripsit quoque Vitam S. Martini [illegible] Epistolas, & Dialogos duos de ejus Virtutibus. Dialogum item composuit unum de conversatione & virtutibus Monachorum Orientalium. In Dialogis Interlocutores sunt Gallus & Posthumianus. [illegible] errorem in [illegible] accusatus est, teste S. Hieronymo, in capite Ezechielis. Quamobrem & Gelasius Papa *Posthumiani & Galli Opusculum* inter apocrypha retulit. In Dialogo 1 cap. 4 S. Hieronymum hoc elogio celebrat: *Ego apud Hieronymum sex mensibus fui, cui jugis adversus malos pugna perpetuumque certamen, qui odia perditorum* [illegible] *Oderunt eum Monachi, quia eos impugnare non desinit. Oderunt Clerici, quia vitam eorum insectatur & crimina. Sed planè eum boni omnes admirantur & diligunt, nam qui eum Hæreticum esse arbitrantur, insaniunt. Verè dixerim, Catholica hominis scientia, sana doctrina est. Totus semper in lectione, totus in libris est, non die, non nocte requiescit: aut legit semper aliquid, aut scribit.* Severum Sulpitium provecta ætate lapsum esse in Pelagii hæresim, unus ex antiquis scripsit Gennadius, cujus fidem merito suspectam habet Gisbertus Abbas in Apologia pro Severo.

Hunc Severum Sulpitium perperam nonnulli confuderunt cum Sulpitio Bituricensi Archiepiscopo [illegible] S. Martini transitum* [illegible] discipulus, & Sulpitio Bituricensi Ordinationem sub Guntramno Rege, anno circiter 590 [illegible] tercesserunt, & S. Martini discipulus ultra Presbyteratus Ordinem provectus non fuerit. Anno 397 aut 400 [illegible] S. Martini obitus.

ARTICULUS III.

De S. Augustino, & ejus Operibus.

SAnctus Augustinus Tagaste in Numidia natus anno Christi 354. Idibus Novembris, a Sancto Ambrosio ad Fidem Catholicam a Manichæorum hæresi conversus, & baptizatus est Paschali tempore, anno 388 ætatis 34. A Valerio Hipponensi Episcopo anno 391. Presbyter ordinatus, anno 396. Episcopus consecratus est. Commissam sibi Ecclesiam rexit per annos 35 usque ad diem 28 Augusti anni 430, quo Wandalis Hipponem Regiam obsidentibus, ad vitam migravit immortalem, annum agens septuagesimum [illegible]. De his quæ S. [illegible] spectant, [illegible] Confessionum [illegible] & Possidius. [illegible] Scripta legendi [illegible] Retractationum [illegible] & Indiculus ejusdem Possidii [illegible] Augustini [illegible], quæ aliorum Patrum [illegible] ipsius nomine vulgabantur, quæ non sunt ipsius; imò tanto plura, quanto celebrius in Ecclesia nomen ejus semper fuit. Horum Catalogum hic exhibeo.

S. Ju.

§. I.

[illegible]

§. II.

[illegible]

§. III.

§. IV.

[illegible]

§. V.

[illegible]

§. VI.

§. VII.

§. VIII.

§. IX.

De Hypognosticis Tomi X.

Retractationum, [illegible]
nione dictionis pr[illegible]
semper flagellamur [illegible]
bus non facimus. [illegible]
damna, unde calu[illegible]

[illegible]

§. X.

SCHOLION

§. UNICUS.

§. XL.

De approbatione & commendatione Doctrinae S. Augustini ab Ecclesia.

§. I.

§ II.

[illegible]

§. III.

[illegible]

ARTICULUS IV.

De Mario Mercatore.

Marius Mercator Laicus, [illegible]

ARTICULUS V.

De Mario Victore.

Claudius Marius Victor, Rhetor Massiliensis, [illegible]

ARTICULUS VI.

De Orosio.

Paulus Orosius Hispanus Presbyter, [illegible]

ARTICULUS VII.

De Possidio.

Possidius [illegible]

ARTICULUS VIII.

De Sedulio.

Cælius, [illegible]

Sedulius [illegible] (side note in the right margin)

[illegible]

Prono-

[illegible]

ARTICULUS IX.

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

ARTICULUS XI.

[illegible]

ARTICULUS XII.

[illegible]

ARTICULUS XIII.

De S. Proclo.

[illegible]

ARTICULUS XIV.

De S. Cyrillo Alexandrino.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XV.

[illegible]

ARTICULUS XVI.

[illegible]

ARTICULUS XVII.

ARTICULUS XVIII.

ARTICULUS XIX.

[illegible]

ARTICULUS XXI.

De S. Petro Chrysologo.

[illegible]

ARTICULUS XXII.

[illegible]

ARTICULUS XXIII.

[illegible]

ARTICULUS XXIV.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXV.

[illegible]

ARTICULUS XXVI.

[illegible]

ARTICULUS XXVII.

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

§. I.

§. II.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXX.

De S. Maximo Taurinensi.

[illegible]

ARTICULUS XXXI.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXXII.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXXIII.

De Gelasio Cyziceno, & Gelasio Papa.

§. I.

[illegible]

§. II.

[illegible]

SCHOLION

[illegible]

ARTICULUS XXXIV

[illegible]

ARTICULUS XXXV.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXXVI.

[illegible]

[illegible]

CAPUT V.

[illegible]

ARTICULUS I.

[illegible]

[illegible]

[illegible] Presbyteris [illegible] Quod de [illegible] [illegible] Ecclesiæ [illegible] Canonis [illegible]

Baptismum quo [illegible]

[illegible]

Regula Fidei his Canonibus annexa, non pertinet ad Concilium Toletanum, sed ad aliquod tempore S. Leonis celebratum.

[illegible]

ARTICULUS II.

De Synodo ad Quercum contra S. Joannem Chrysostomum habitâ.

UT S. Joannes Chrysostomus causam suam in Synodo [illegible] [illegible]

Palladius in Dial. de Vita S. Joannis Chrysost.

[illegible] Presbyter I[illegible] [illegible] a S. Athanasio quandam ordinatus

[illegible]

ARTICULUS V.

[illegible]

ARTICULUS VI.

[illegible]

SCHOLION

Notæ.

[illegible]

ARTICULUS X.

ARTICULUS IX.

ARTICULUS XI.

De Concilio Andegavensi.

[illegible]

ARTICULUS XII.

[illegible]

ARTICULUS XIII.

[illegible]

ARTICULUS XIV.

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

Nota.

ARTICULUS XV.

ARTICULUS XVI.

De Concilio Cabilonensi.

ARTICULUS XVII.

ARTICULUS XVIII.

CAPUT VI.

De Politia Ecclesiastica quinto Sæculi.

ARTICULUS I.

§ I.

§ II.

[illegible]

[illegible]

SCHOLIUM I.

SCHOLION II.

Notæ

Notæ.

[illegible]

ARTICULUS V

[illegible]

tamen potius potestate utebantur. [illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS VI.

[illegible]

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

§. I.

[illegible]

§. II.

[illegible]

§. III.

[illegible]

CAPUT VII.

De rebus Imperii.

ARTICULUS I.

[illegible]

ARTICULUS IX.

ARTICULUS VI.

De Leone Augusto

[illegible]

ARTICULUS V.

[illegible]

ARTICULUS VII.

[illegible]

ARTICULUS VIII.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS VI.

[illegible]

§ I.

[illegible]

[illegible]

§ II.

[illegible]

[illegible]

§. III.

§. IV.

CAPUT VIII.

De Regibus Francorum.

ARTICULUS I.

[illegible]

... Francorum ad annum Chri-

sti ...

ARTICULUS II.

[illegible]

SCHOLIUM I.

SCHOLIUM II.

Ipse quoque Rex adesse dignatus est: Ut non solùm devotionem Ecclesiæ se filium esse ostenderet, verùm etiam, sicubi opus esset, protectorem Regiâ potestate monstraret.

Concilium Valentinum III. *Regnante Domino nostro Jesu Christo, anno 855. ab Incarnatione ejus gloriosissimo Lothario Imperante XV. apud Urbem Valentinam, in domo Basilicæ S. Joannis adjacente. Cùm propter causam Episcopi Civitatis ipsius criminibus diffamati, ex jussione præfati piì Principis Reverentissimi trium provinciarum Episcopi in unum collecti resedissent, &c.*

His Gallicanorum Conciliorum testimoniis evidentissimis ac firmissimis nititur hæc propositio mea: *Statim atque Monarchia Gallorum Christianis Regibus paruit Reges jus habuerunt convocandi Concilia Nationalia, &c.* Non sacrum jus Regnum eis, sed protectionis Ecclesiæ.

Nota.

CErtum est in Gallia Concilia nationalia non solùm jussu Regis indicta, sed etiam Præsulibus conspirantibus coadunata. Hinc in Concilio Aurelianensi V. hæc habentur. *Ad divinam gratiam referendum est, quòd vota Principum concordant animis Sacerdotum, & dum fit Pontificale Concilium &c.* Et in Concilio Cabilonense *Nunc tam ex communi omnium voluntate, quàm ex convocatione, vel ordinatione Domini regis Clodovei &c.* Sed & manifestè idignoscitur quia jus erat episcopi Arelatensis nationalia Concilia in Gallia convocare, unde in Concilio Arelatensi II. can. 18. hæc habentur *Ad Arelatensis Episcopi arbitrium Synodus congreganda.* Quamvis autem postea S. Leo Metropolim Arelatensem in duas diviserit, Arelatensem scilicet & Viennensem, adhuc Hilarus Papa Leontio episcopo Arelatensi convocandarum nationalium Synodorum potestatem indulsit: *Per annos singulos, ait ep. 8. ex Provinciis, quibus poterit congregari, habeatur episcopale Concilium, ita ut opportunis locis, atque temporibus secundùm dispositionem fratris, & coëpiscopi nostri Leontii, cui sollicitudinem in congregandis Fratribus delegavimus Metropolitanis per literas ejus admonitis, celebretur.* Eamdem potestatem Symmachus Papa ep. 11. B. Cæsario prorogavit, ac deinde cæteri Pontifices, ipseque Magnus Gregorius Præsules Arelatenses ut voluere.

Cum igitur in convocandis nationalibus Conciliis Præsulum ecclesiæ, unàque Regum Galliæ potestas intervenerit, utrique suum munus est assignandum. Episcopi ea indicebant, quâ potestate regendi ecclesiam potiuntur, ad cujus regimen quandoque Concilia expedit convocare. At verò Reges non jure proprio, sed ex indulgentia, ac dispensatione ecclesiæ Concilia convocabant. Neque ipsorum auctoritatem interveniri gravaverat Episcopis; ea enim ratione ad ecclesiæ suppetias ferendas Principes faciliùs alliciebantur, canonumque executionem promovebant. Quia verò Principes non auctoritate regiminis concilia poterant indicere, episcopi a Rege accersiti quandoque parere renuebant, usquedum de conciliorum necessitate, seu utilitate certi fierent. Ita evenit, dum Rex Theobaldus, indicto Concilio apud Tullum Leucorum, optabat eidem interesse Mappinium episcopum Remensem, ut constat ex ejusdem epistolâ ad Nicetium episcopum Treverensem, ubi hæc habet: *Indicamus vos literas filii nostri, Domini Regis Theobaldi excepisse, ut in Tullensium urbe adesse deberem, nullam causam evocationis declarantes. Reciprocante pagina indicavimus no illuc accedere non debere, quia causam conditionemque nos constabat ignorare. Iterato scriptis elicuit Beatitudinem vestram, dum aliquos Francorum pro zelo divino semper corripit, scandala, seu anxietates multimodas sustinere &c.* Concil. Gall. t. 1. p. 291

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM SÆCULI QUINTI DISSERTATIONES SELECTÆ.

DISSERTATIO PRIMA.

De Synodo Palæstina adversùs Pelagium.

QUÆSTIO UNICA.

Utrùm Palæstina Synodus Pelagii hæresim damnaverit?

PROPOSITIO.

D*iospolitana Synodus, etsi decepta Pelagium absolverit, ejus tamen Hæresim non approbavit, sed damnavit.*

Probatur primò ex S. Augustino libro *de Gestis Palæstinis*, cap. 21. ubi de Pelagii absolutione in illa Synodo sic loquitur: *Salutem quidem ejus in Christo cupimus & optamus, de ista verò ejus purgatione, quæ magis creditur, quàm liquidò demonstratur, gaudere temerè non debemus. Neque hoc dicens, Judicum negligentiam, vel conniventiam, vel quod ab eis longè abhorrere certissimum est, impiorum dogmatum consensionem, sed certum judicio pro merito approbato, atque laudato, Pelagius tamen apud eos, quibus ampliùs certiùsque notus est, non mihi videtur esse purgatus. Illi enim tamquam de ignoto judicantes, his præsertim absentibus, qui contra eum libellum dederant, hominem quidem diligentiùs examinare minimè potuerunt: Hæresim tamen ipsam, si eorum sequantur judicium, qui pro ejus perversitate certabant, penitus peremerunt.*

Et cap. 35. *Deinde post aliquot annos, Pelagio, qui Magister ejus* (Cælestii nimirum) *perhibebatur, cùm ista hæresis fuisset objecta, ad Episcopale Judicium etiam ipse pervenit: recitatisque omnibus, quæ in Libello contra eum dato Eros & Lazarus Episcopi Galli posuerant; illis quidem absentibus, & de ægritudine unius eorum excusantibus, Pelagium ad omnia respondentem, quatuordecim Episcopi Provinciæ Palæstinæ, secundùm responsionem ejus, alienum a perversitate hujus hæresis pronuntiaverunt, eam tamen Hæresim sine ulla dubitatione damnantes.*

Et in eodem capite, ubi omnia capitula Pelagio objecta recensuit, hæc habet. *Hæc omnia, & si quæ argumentationes ad ea confirmanda interposita sunt, sua negantem & anathematizantem Pelagium, Judices approbaverunt. Et ideò pronuntiaverunt eum contraria Ecclesiasticæ fidei reprobando & anathematizando damnasse. Et per hoc quomodolibet ea Cælestius posuerit, an non posuerit; vel Pelagius senserit, aut non senserit, tanta mala tamen novæ hujus hæresis illo Ecclesiastico judicio damnata gaudeamus, & Deo gratias agamus, laudesque dicamus.*

Et in libro de Peccato originali contra Cælestium cap. 8. *Pelagius*, inquit, *fefellit Judicium Palæstinum, propterea ibi videtur esse purgatus. Romanam verò Ecclesiam, ubi eum esse notissimum scitis, fallere usquequaque non potuit.*

Et cap. 16. *Tantò Judices fefellit occultiùs, quantò exponit ista versutiùs. Episcopi quippe Catholici, quando audiebant hominem anathematizantem eos, qui dicunt Adæ peccatum ipsi soli obfuisse, non generi humano, nihil aliud eum sapere existimabant, quàm id quod Catholica Ecclesia prædicare consuevit. Unde veraciter parvulos in peccatorum remissionem baptizat, non quæ imitando fecerunt, propter primi peccatoris exemplum, sed quæ nascendo traxerunt, propter originis vitium. Et quando audiebant anathematizantem eos, qui dicunt, Infantes qui nascuntur, in eo statu esse in quo Adam fuit ante prævaricationem, nihil eum aliud dicere credebant, nisi eos qui parvulos putant nullum ex Adam traxisse peccatum, & secundùm hoc in eo statu esse, in quo fuit ille ante peccatum .... Proinde cùm hoc iste, sic exponit, ut dicat, Infantes*

idem

[illegible]

DISSERTATIO II.

De Appellatione Celestii ad Sedem Apostolicam.

QUÆSTIO UNICA.

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO III.

De Zosimo Judice in causa Cælestii.

QUÆSTIO UNICA.

[illegible]

PROPOSITIO

Z[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

Nota.

[illegible]

DISSERTATIO IV.

De Semipelagianorum Hæresi.

QUÆSTIO UNICA.

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO.

[illegible]

DISSERTATIO V.

De Prædestinatiana Hæresi.

QUÆSTIO UNICA.

Utrum vera fuerit Prædestinatiana Hæresis, an commentum Semipelagianorum?

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

 DE GRATIA ET LI-

PROPOSITIO III.

Nota.

PROPOSITIO.

DISSERTATIO VI.

Dissertatio de Hæresi Nestorii.

QUÆSTIO UNICA

[illegible]

DISSERTATIO VII.

De Concilio Ephesino, quod est tertium Oecumenicum, Convocatione, & Praeside.

QUÆSTIO PRIMA.

Quis Concilium Ephesinum convocaverit Theodosius, an Coelestinus Pontifex?

PROPOSITIO.

[illegible]

QUAESTIO II.

PROPOSITIO

[illegible]

SCHOLION I.

[illegible]

SCHOLION II.

[illegible]

SCHOLION III.

[illegible]

SCHOLION IV.

[illegible]

SCHOLION V.

In Dissertationem eamdem quæstione secunda, pagina 56. in [illegible] Edit. primæ, Religiosi Censores [illegible] propositionem notant: *S. Cyrillus non solùm Romani Pontificis nomine, sed & suo Jure Concilio Ephesino præfuit.*

R. S. Cyrillus Alexandrinus E. [illegible] secundum locum in Ecclesia tenebat post Romanum Pontificem, quemadmodum sexto Concilii Nicæni Canone sancitum est. Romano [illegible] Pontifice nec per se, nec per Legatos præsente, primas in Synodo obtinere debebat, quamvis Pontifex ipsi vices suas non commisisset. Verum Pontificia Legatione adauctus, non suo tantum Jure ante Legatorum aliorum adventum, sed Pontificio præsertim nomine, sacro Cœtui præfuit.

Nota.

Difficillimum semper mihi visum est ex Ecclesiasticæ historiæ monumentis probare, eo jam jubente Cœlestino Ephesinam Synodum convocatam fuisse, unde a solo Theodosio ad eam conscribendam [illegible] Natalis Thomassinus [illegible] Synod. [illegible] Illud tamen [illegible] est non ex Imperatorum convocatione, sed quia [illegible] postea Romani Pontificis consensus accedit [illegible] Concilia [illegible] generalia, cum plus tantum [illegible] [illegible] Ecclesiam, [illegible] dicere, ut [illegible] Natalis [illegible] in Dissertatione de Nicæni Concilii convocatione, [illegible] Imperatores [illegible] [illegible] canones [illegible] [illegible] ipsorum ope ad fidem tuendam propagandamque hæreses indigetat. Porro Cœlestinum convocationi Synodi Ephesinæ adnuisse [illegible] [illegible] ostendit, quod [illegible] Legatos, qui eidem præsiderent, destinaverit.

DISSERTATIO VIII.

De S. Cyrilli Alexandrini Epistolis, & XII. Anathematismis adversùs Nestorium.

QUÆSTIO UNICA.

Utrùm hæc Scripta sint erroris pura, vel jure sint erroris ab Orientalibus insimulata?

PROPOSITIO.

Epistolæ, & Anathematismi, utraque S. Cyrilli [illegible] sunt ab erroris Apollinaristæ labe & contagio [illegible] & omnino pura. Unde perperam Orientales ipsi hæreseos insimulaverunt & [illegible].

S. Cyrilli doctrina ab Ecclesia approbata. Probatur primò ex laudibus quibus Cyrilli fidem Cœlestinus Pontifex [illegible] commendat, [illegible] quas ad eum Sanctitatem Possidonium [illegible] [illegible] ad S. Cyrillum Cœlestinus [illegible] *[illegible] & nos quoque [illegible] [illegible], [illegible] eadem [illegible] [illegible] [illegible] eadem sentire, [illegible] [illegible]. Nam quæcumque Sanctitas tua de his [illegible] [illegible] Possidonius Diaconus [illegible] nobis exposuit. Omnes illius fere*

mentis [illegible] [illegible], [illegible] ad eum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] in Deum [illegible] credunt in alteram partem [illegible] non facilè [illegible]. Magnus [illegible] hic Fides nostra triumphus est quòd [illegible] & [illegible] tam [illegible] [illegible], & [illegible] [illegible], per divinarum Scripturarum testimonia, cum [illegible] expugnaveris. (T. [illegible] Concilii Ephesini, cap. 15.)

[illegible] ad Nestorium, quæ extant [illegible] Concilii Ephesini cap. 18. *Alexandrina, inquit, Ecclesia [illegible] Fidem & probavimus, & probamus. Et tu admonitus per eum, eadem sentias volumus, si vis esse nobiscum, o Frater. Si tibi [illegible] [illegible], [illegible] omnibus, quæ hæc [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], quæ [illegible] [illegible] [illegible].*

Idem in Epistola ad Joannem Antiochenum, quæ extat [illegible] Concilii Ephesini cap. [illegible] vocat S. Cyrillum, *[illegible] Catholicæ [illegible] & Fidei defensorem.*

Secundò, Alexandrina Synodus in Synodica ad Nestorium, [illegible] S. Cyrilli Epistolæ suffragatur, cum Romanæ Synodi de earum orthodoxia judicium refert: *Et Epistolas, inquit, quod attinet, quas Alexandrina Ecclesia ad te misit, eas tàm a Sacra Romana Synodo, tum a nobis omnibus quoque, ob [illegible] & [illegible] [illegible] judicatas esse [illegible].*

Tertiò, cum S. Cyrillus Actione 1. Concilii Ephesini postulasset a Patribus, ut suam ad Nestorium Epistolam expenderent, rectè ne & inculpatè, convenienterque Nicænæ Fidei sit [illegible] omnes ad unum Episcopi Epistolam illam Fidei trecentorum decem & octo Patrum evidenter [illegible] consentire pronuntiarunt, eique se subscribere, & assentiri. Id constat ex singulorum [illegible], Actione 1. [illegible] [illegible] [illegible] exemplar excerptum. [illegible] est Theodoti Ancyrani Episcopi Sententia, [illegible] *Fidei [illegible] a trecentis decem & octo 55 Patribus [illegible] Nicææ [illegible], editam, [illegible], [illegible], & [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], & Episcopi Cyrilli Epistola [illegible] & apertius [illegible], [illegible] nullo [illegible] [illegible] [illegible], & [illegible] [illegible], quæ [illegible] [illegible] [illegible]. Quare [illegible] Epistola & trecentorum decem & octo Patrum [illegible] & Fidei [illegible], ut [illegible], & per omnia [illegible], ita [illegible] [illegible] [illegible], quæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Epistolam [illegible]. Hæc, [illegible], [illegible], quæ [illegible] [illegible], & quæ [illegible] sancti [illegible] [illegible] Cyrilli Epistola [illegible] [illegible].* [illegible] [illegible] Episcopus [illegible], [illegible] S. Cyrilli Epistolam 55. Patrum [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Episcopus [illegible] *[illegible] Spiritu Sancto [illegible].*

IV. Concilium Ephesinum in Relatione ad Imperatores de Nestorii depositione, quæ extat post Actionem primam, Epistolas S. Cyrilli de Fide se approbasse significat: *A principio quidem, inquit, Cyrilli religiosissimi, sanctissimique Archiepiscopi Epistolas de Fide [illegible] [illegible] [illegible] expositione contulimus, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] consentaneas reperimus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] discrepantem.*

Idem significant Patres in Relatione ad Cœlestinum Pontificem Maximum, post Actionem [illegible]. *Lecta [illegible] sunt [illegible], inquiunt, quas sanctissimus, Deoque dilectissimus Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus Cyrillus ad eum [illegible] (Nestorium) quas sancta Synodus approbavit, ut rectè [illegible] [illegible], atque in nullo dissentientes divinis Scripturis, traditæ probatæ Fidei, & expo-*

DISSERTATIO IX.

De Fide Joannis Antiocheni.

QUÆSTIO UNICA

PROPOSITIO.

DISSERTATIO X.

De Eutychiana errore.

QUÆSTIO UNICA.

In quo potissimum situs error Eutychetis?

PROPOSITIO.

[illegible]

DISSERTATIO XI.

De Synodi Calchedonensis convocatione, & Præside

QUÆSTIO PRIMA.

Quis Synodum Calchedonensem convocaverit?

PROPOSITIO.

[illegible]

QUÆSTIO II.

PROPOSITIO

a Ephesino Latro

SCHOLION I.

[illegible]

SCHOLION II.

[illegible]

SCHOLION III.

[illegible]

[illegible]

§ UNICUS.

[illegible]

E[illegible]

[illegible]

Notae

[illegible]

DISSERTATIO XII.

De Epistola S. Leonis Decretali ad Flavianum, in Concilio Chalcedonensi approbata

QUAESTIO UNICA

[illegible]

SCHOLION I.

SCHOLION II.

[illegible]

SCHOLION III.

[illegible]

SCHOLION IV.

[illegible]

§. I.

[illegible]

§. II.

§. III.

[illegible]

DISSERTATIO XIII.

De Doctore Dominorum.

QUÆSTIO UNICA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO XIV.

[illegible]

QUÆSTIO UNICA.

[illegible]

[illegible]

SCHOLION I.

[illegible]

SCHOLION II.

[illegible]

Notæ.

[illegible]

§ I.

§. II.

§. II.

§. III.

§. IV.

§ V.

§ I.

§ II.

§. III.

[illegible]

non obedirent, [illegible], quia in epistolâ [illegible] ad Menam, quam approbavit Vigilius Pontifex [illegible]

[illegible]

§. IV.

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO XV.

De Concilio Chalcedonensi Canonibus.

ARTICULUS PRIMUS

[illegible]

PROPOSITIO.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

PROPOSITIO.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS IV

[illegible]

PROPOSITIO

[illegible]

SCHOLION

Nota.

Nota.

DISSERTATIO XVI

[illegible]

[illegible]

SCHOLION.

DISSERTATIO XVII.

De Causa Domni Antiocheni.

PROPOSITIO.

DISSERTATIO XVIII.

De Zenonis Imperatoris Henotico.

PROPOSITIO.

DISSERTATIO XIX.

De Causa Acacii.

QUÆSTIO UNICA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cessavit, qui Apostolicos Legatos, abstractis [illegible]

[illegible]

SCHOLION I.

SCHOLION II.

Nota.

DISSERTATIO XX.

De Causa [illegible] & [illegible].

QUÆSTIO UNICA.

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

Pro-

cinos ita commovit, ut a Macedonii communione propterea desciverint, ut in Epistolâ memoratâ ad Alcisonem habetur; sed nimis praeceps fuit illorum judicium. Nam Synodum Calchedonensem se venerari, & suscipere satis significabat Macedonius, cùm omnia perpeti, & in exilium ejici malebat, quàm Synodum Calchedonensem damnare: ut Monachi Palaestinae in eadem Epistolâ testantur his verbis, *Interea Xenaias & Dioscorus multis Episcopis sibi adjunctis, intolerabiles erant, dum tumultus concitarent adversus eos, qui Synodum anathemati subjicere recusabant. Ex quibus eos, qui ad finem usque ipsis non cesserant, multis machinationibus in exilium ejici curarunt. Hoc igitur modo Macedonium, & Joannem Episcopum Palti, & Flavianum in exilium trudunt.*

PANOPLIA

PANOPLIA ADVERSUS HÆRESES QUINTI SÆCULI.

DISSERTATIO XXI.

DE PECCATO ORIGINALI, CONTRA PELAGIANOS.

PROPOSITIO.

Originale peccatum ab Adamo in omnes ipsius posteros propagari, contra Pelagianos, ac Socinianos redivivos, Scripturæ sacræ demonstrant, Traditio Patrum testimoniis ad Pelagii usque tempora firmata evincit, congruæ rationes persuadent.

PRobatur prima pars 1. Ex oraculis veteris Testamenti. *Job.* 14. secundùm Versionem 70. Interpretum: *Nemo,* inquit, *mundus a sorde, nec infans, cujus est unius diei vita, super terram*; secundùm Vulgatam verò Versionem nostram, sic Deum alloquitur: *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es?* Sordis quippe & immunditiæ nomine peccatum hic intelligi perspicuum est, sordes namque corporis abstergere homines possunt. Immunditia porrò, a qua nec infans unius diei immunis est, ab ipsa conceptione, omnibus hominibus inhæret, & in omnes propagatur. Idem probat Davidicum oraculum (Psalm. 50.) *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* S. Hieronymus vertit, *in iniquitate*, secundùm vim Hebraicæ vocis. Et in Versione 70. Interpretum pluralis numerus pro singulari usurpatur, quòd in Adami peccato multiplex iniquitas concurrerit, superbia scilicet, inobedientia, intemperantia, & quòd origina ex peccatorum cæterorum quodammodo sit origo. Nec verò iniquitatum, in quibus conceptus est, nomine, parentum peccata intellexit David; cùm ex sancto conjugio non ex adulterio, aut fornicatione fuerit progenitus.

Originale peccatum ex Scripturis sacris probatur.

2. Probatur ex Novo Testamento, in quo S. Joannes Baptista Christum indigitans ait (Joann. 1.) *Ecce Agnus Dei. Ecce qui tollit peccatum mundi.* Certè peccatum singulari numero ibi expressum, secundùm significationem Græci textûs, commune mundo, id est, hominibus omnibus peccatum est. Sed nullus est illustrior ac luculentior locus celeberrimo illo Apostoli (ad Romanos cap. 5.) *Propterea sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt .... Sed non sicut delictum, ita & donum. Si enim unius delicto multi mortui sunt, multò magis gratia Dei & donum in gratia unius hominis Jesu Christi in plures abundavit. Et non sicut per unum peccatum, ita & donum. Nam judicium quidem ex uno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in justificationem. Si enim unius delicto mors regnavit per unum, multò magis abundantiam gratiæ & donationis, & justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ita & per unius obeditionem, justi constituentur multi.* Peccati nomine, quod in mundum per unum hominem intravit, in quo omnes peccaverunt, verum & propriè di-

ctum

[illegible]

DISSERTATIO XXII.

De necessitate gratiæ Christi contra Pelagianos & Semipelagianos.

ARTICULUS PRIMUS.

Quo probatur Gratiam necessariam ad fidem, ejusque initium.

[illegible]

ARTICULUS II

ARTICULUS III.

DISSERTATIO XXIII.

Adversus Haeresim Nestorii.

ARTICULUS PRIMUS.

[illegible]

PROPOSITIO.

[illegible]

ARTICULUS SECUNDUS.

PROPOSITIO.

[illegible]

DISSERTATIO XXIV.

[illegible]

DISSERTATIO XXV

JOANNIS DALLÆI

QUÆSTIO I.

ASSERTIO PRIMA.

ASSERTIO ALTERA.

[illegible]

QUÆSTIO II.

De Sanctorum cultu, & invocatione.

ARTICULUS PRIMUS.

[illegible]

PROPOSITIO PRIMA

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO V

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

PROPOSITIO [illegible]

[illegible]

[illegible] quid fiant. Igitur & [illegible] Chri- [illegible]

[illegible] B. Mariam a Christo [illegible]

[illegible] in hoc absolvendo Opere [illegible] in omnibus [illegible]

[illegible]

[illegible] Patri, & Filio, & Spiritui Sancto [illegible] Maria Virgini, Filio [illegible], Matri Dei, Sponsæ Spiritus Sancti, Templo Sanctissimæ Trinitatis [illegible]

[illegible]

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ SEXTI SÆCULI SYNOPSIS.

CAPUT PRIMUM.

De Piorum Persecutionibus, VI. Sæculo.

Quod Hæreticis solemne est, ferro in Catholicos grassari, cùm viribus superiores sunt, sub Anastasii Imperio manifestum fuit. Nam Synodi Calchedonensis defensores gravem passi sunt persecutionem, cùm ab ipso Imperatore, tum à Severianis, quorum Dux Severus Judæorum conductâ manu, trecentos & ampliùs Monachos secundæ Syriæ interfecit, eorumque cadavera avibus dilanianda projecit, multos in vincula conjecit, plurimos, dilapidatis ipsorum facultatibus, ex ædibus & civitatibus expulit, anno 517. Id constat ex Libello Clericorum & Monachorum Antiochiæ, & Syriæ, lecto in Synodo Constantinopolitana sub Menna.

Imperante Justino, Cabades Rex Persarum, Christianos afflixit, quorum plurimi linguis ipsius jussu præcisis locuti sunt. Brevis ea fuit persecutio: Nam postmodum nostræ Religionis hominibus impensè favit. (Ex Nicephoro, *Lib. 16. Historia Ecclesiastica cap. 36.*)

Anno 522. Dunaan Tyrannus, Homeritarum finitimus regioni, religione Judæus, Negra Arabiæ civitate occupata, cives à Christi confessione abducere frustra conatus, penè omnes dirâ persecutione mactavit. In glorioso tot Martyrum agmine celeberrimus fuit, duxque cæterorum Arethas. Adversùs Tyrannum Justinus opem Elesbaam, Æthiopum Regis Christiani, imploravit. Qui ipso cæso, copiisque illius profligatis, ac receptâ urbe, regioneque totâ, victoriam Cruci Christi acceptam ferens, relicto Regno Monasticam Vitam amplexus, seipsum perennem victimam Deo in gratiarum actionem immolavit. (Ex Nicephoro, *Lib. 17. Historia Ecclesiastica cap. 6.*)

Vexatum est in quibusdam etiam Occidentis regionibus, sæculo sexto, Catholicum nomen. Trasamundus Rex Wandalorum, clausis per totam Africam Catholicorum Templis, sexaginta & ampliùs Episcopos in Sardiniam exules deportari jussit, ut habet Auctor Vitæ S. Fulgentii. Ducentos viginti Paulus Diaconus, seu alius Auctor Historiæ Miscellæ lib. 15. numerat. Byzacenæ dumtaxat Provinciæ Antistites, quorum unus erat Fulgentius, Vitæ illius Scriptor videtur numerasse.

Sed & in Hispaniis à Leuvigildo Rege Ariano dira persecutio in Catholicos excitata est, quorum plurimos exilio, carcere, verberibus afflixit, variisque suppliciis trucidavit. Catholicos vi rebaptizabat, non Laicos tantùm, sed & Sacerdotes. Eâ persecutione à Fide defecit Vincentius Cæsaraugustanus Episcopus. Hermenegildus Regis filius, & Vincentius Legionensis Abbas Fidem sanguine confirmarunt. Hæc sævit persecutio annis 583. & 584. de qua Gregorius Turonensis, *Lib. 5. Historia Francorum cap. 38.* & S. Isidorus in *Chronico*. De Martyrio verò S. Hermenegildi, legendus Gregorius Magnus *Lib. 3. Dialogorum, cap. 31.*

CAPUT II.

De Summis Pontificibus, qui Ecclesiam rexerunt Sæculo VI.

ARTICULUS I.

De Symmacho.

Annus Christi quingentesimus volvebatur, cùm Symmachum in Cathedra Sancti Petri jam ab anno & ampliùs sedentem, Schismaticorum factio magis ac magis vexabat. Affictis ipsi criminibus, Visitatorem, qui de iis cognosceret, à Theodorico Rege petierant, obtinuerantque, Petrum

Al-

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

ARTICULUS III.

De Joanne I.

[illegible]

ARTICULUS IV

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS V.

[illegible]

ARTICULUS VI.

[illegible]

ARTICULUS VII.

De Agapeto.

ARTICULUS VIII.

ARTICULUS IX.

[illegible]

ARTICULUS X.

De Pelagio I.

[illegible]

Notæ.

ARTICULUS XI.

ARTICULUS XII.

[illegible]

...bris quas fuomi honoris apicem fugiens, pe... erat, d... ea judicia ... dederunt. Quàm ægre ...

[illegible]

... vocari hoc potest, fieri autem ...

[illegible]

..., qui veritatis ministerium ... commisit.

III. Initio sui Pontificatus Synodicam ad ...

[illegible]

...tinebantur. Theode... adam Reginam Longobar...

[illegible]

... Constantio Mediolanensis obedientia, & Ec...

[illegible]

SCHOLION I.

SCHOLION II.

SCHOLION III.

SCHOLION IV.

SCHOLION V.

[illegible]

SCHOLION VII.

[illegible]

SCHOLION VIII.

[illegible]

SCHOLION IX.

[illegible]

Notæ.

[illegible]

Nota.

QUandoquidem vetare, ne milites habitum monachorum induerent, animarum saluti non parum poterat officere, non videtur quomodo cum Ill. de Marca tueri [illegible] opinari, S. Gregorium hac in parte Mauritii legem temperatam, imperiali delegatione usum fuisse, non verò pontificia potestate. Nemo Catholicus negabit hac potestate Christi Vicarium præditum fuisse, [illegible] tota velle posset, [illegible] ecclesiastica [illegible] agendo [illegible] suo modo explicat potestatem qua se ipsi Imperatores [illegible] addites agnoscunt, ac proinde minimè credendum ab eâdem potestate usum Gregorium abstinuisse, dum etiam [illegible] monasteria [illegible] recepit. Sanè non Delegati aptius Imperatoris, sed romani Pontificis gessit personam, dum [illegible] eamdem [illegible], dum [illegible] religioni [illegible] gravissimum [illegible] irrogari, dum [illegible] non [illegible] Mauritium habuisse auctorem, quàm Julianum apostatam. Hæc aperté suadent non à sua auctoritate, quam romani Pontificem voluisse Gregorium [illegible] legem Mauritii. Nec refert in quibusdam Gregorii verbis [illegible], nam, ut ait Thomassinus Vet. & Nov. Eccl. Disciplin. [illegible] [illegible] liquidò constat re vera Gregorium [illegible] legem Mauritii, quamquam verbis se speciem ab obsequio Imperatoris [illegible] præstando non recederet. Recenset de hoc Hincmarus verba, quibus affirmat Gregorium Mauritii legem auctoritate Apostolica destruxisse, sicut testantur ejusdem epistolæ ad eumdem Mauritium & ad plures episcopos. [illegible] Gregorius Mauritii legem [illegible], quatenus à clericatu removere volebat, qui publicarum rerum administratione fuerant implicati, [illegible] religionis [illegible] non verò propriæ [illegible] cupiditati [illegible]. Illud verò legis caput [illegible] ante expletos [illegible] annos à monasteriis arcebantur, [illegible] volunt, cum credere esset non-nisi perfectioris vitæ amore monasticis asperitatibus sese velle subjicere.

CAPUT III.

De Controversiis, & Hæresibus VI. Sæculi.

ARTICULUS I.

De Causa Trium Capitulorum.

§.

Quid ante Synodum V. hac in causâ gestum fuerit?

CUm Nonnus professus Origenista, ejusque [illegible] Theodorus Cæsareensis, & Domitianus Ancyranus Episcopi, Origenis etiam pertinacissimi defensores, magnos in S. Sabæ Lauram [illegible] excitarent, plurimosque Ecclesiasticos Monastici Ordinis viros ad suam traherent Sectam, [illegible] Monachi libellos contra [illegible] ejusque Sectatores ad Justinianum Imperatorem detulerunt, quibus Pelagius Romanæ Ecclesiæ Diaconus & Apocrisiarius & Mennas Constantinopolitanus Patriarcha, operam suam apud Principem commodarunt. Justi-

Origenis damnatio.

nianus, quem delectabat ejusmodi hominum congressio, Decretum de Origenis errorumque ejus damnatione scribi jussit, cui Mennas, Pelagius, & quotquot in Regia Urbe tunc degebant Antistites, cum Vigilius ipse Romanus Pontifex, ac cæteri Patriarchæ, ad quos [illegible] de re [illegible] cum Epistolam Justinianus [illegible], anno 544. subscripserunt. [illegible] Liberatus [illegible] in Breviario [illegible] Epistolam verò [illegible] Justiniani exhibet Eminentissimus Annalium Ecclesiasticorum Parens ad annum Christi 538.

Origenis damnatione vehementer offensus Theodorus, [illegible] damnatis [illegible] manibus parentaret, ac de Pelagii damnatione eius Auctore ultionem repeteret, quem noverat Calchedonensis Concilii cum Romana Ecclesia & Occidentalibus omnibus acerrimum defensorem, Justiniano persuasit facilè conciliari posse cum Catholicis Acephalos, & ad Synodi Calchedonensis adduci susceptionem, si [illegible] quæ ipsis erant offensioni, corrigeret [illegible] Theodorus Mopsuestenus Episcopus, Nestorii Magister, [illegible] Episcopi Epistola ad [illegible] Persam laudatur, damnaretur. Deinde si prohiberentur & confringerentur Libri Theodoreti contra XII. S. Cyrilli Capitula. Tandem si [illegible] memorata Ibæ Epistola, in qua laudat Theodorum Mopsuestenum, S. Cyrillum accusat, & Ephesinam Synodum contra Nestorium [illegible] præcipitem, & [illegible] examinatam, [illegible].

Quam ob ulciscatur Theodorus Cæsareensis, procurat damnationem Trium Capitulorum.

Justiniano redintegrandæ spe concordiæ, Theodori propositum valde placuit: intercedere verò Catholicis [illegible], [illegible] Tribus illis Capitulis condemnatis labefactari Concilii Calcedonensis auctoritatem, in quâ & Ibas cum Epistolâ suâ, Theodorique Mopsuesteni commendatione, receptus fuerat, & Theodoretus [illegible] restitutus, [illegible] Scriptis quæ contra Cyrilli Anathematismos ediderat, [illegible] dumtaxat in Nestorium anathemate. Perstitit tamen Imperator, & anno 545. Edictum adversùs Tria Capitula promulgavit, quod ad Patriarchas misit subscribendum. Porrò [illegible] damnat Origenis [illegible], Trium Capitulorum proscriptionem ab Origenistis [illegible] procuratam, Domitianus Ancyranus in Libello ad Vigilium [illegible] est, Facundo teste, Libr. [illegible] Liberatus cap. 24. Breviarii suffragatur, Quod confirmat Vigilius Pontifex in Sententia adversùs Theodorum Cæsareensem [illegible]

Edictum Justinianeum.

Edicto [illegible] adversùs Tria Capitula quidam Episcoporum [illegible] plerique, [illegible] [illegible]

Cur Episcopi Orientales subscripserint [illegible]

[illegible] Afri- [illegible] Edicto Justiniani sunt adversati. [illegible]

§. II.

§. III.

ARTICULUS II.

[illegible]

Notae.

[illegible]

ARTICULUS III.

[illegible]

CAPUT IV.

De Auctoribus Ecclesiasticis VI Sæculi.

ARTICULUS I.

ARTICULUS II.

ARTICULUS III.

ARTICULUS IV.

Liber S. Fulgentii ad Monimum. Liber contra Sermonem Fastidiosi Ariani. Liber tres ad Trasamundum.

II. In Scriptura Sancta [illegible] SS. Patrum, & præsertim [illegible] S. Fulgentius [illegible] ex Deo [illegible] non esse [illegible]

[illegible]

De Fide ad Petrum.

IV. Sequitur *Liber de Fide ad Petrum* [illegible]

Lege quæ de hoc S. Fulgentii libro docemus Differtat. [illegible] in Histor. Eccles. Sec. II.

[illegible] Epistolæ [illegible] sunt. Ideo tamen hanc esse [illegible] Sicut enim, [illegible] Deo [illegible]

Epistola.

ARTICULUS VI.

ARTICULUS VII.

§. I.

§ II.

[illegible]

ARTICULUS IX.

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

§. I.

§. II.

ARTICULUS XV

ARTICULUS XVI

[illegible] loca non eo modo efferi [illegible] S. Gregorius [illegible] Operum [illegible] Petrus Gussanvillaeus [illegible] Dominum [illegible] Doctoris, in opus quaerit [illegible]

IX. Commentarius in Psalmos Poenitentiales [illegible] S. Gregorio [illegible]

X. Commentarius in Cantica Canticorum non est S. Gregorii. [illegible]

[illegible] S. Gregorius [illegible]

[illegible] Commentarium in Cantica Canticorum, [illegible] S. Gregorii Magni.

ARTICULUS XVII.

De Mario Aventicensi, & Theophilacto Simocatta.

I. Marius Aventicensis [illegible]

II. Theophylactus Simocatta [illegible]

CAPUT V.

De Conciliis Nationalibus, & Provincialibus praecipuis, quibus Ecclesiastica Disciplina sancita, & restaurata est VI. Saeculo.

ARTICULUS I.

De Concilio Agathensi.

Agathe, [illegible] anno Christi DVI. [illegible]

[illegible]

ARTICULUS II.

ARTICULUS IV.

ARTICULUS V.

[illegible]

ARTICULUS VI.

[illegible]

ARTICULUS VII.

[illegible]

ARTICULUS VIII.

ARTICULUS IX.

ARTICULUS X.

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XVI.

[illegible]

ARTICULUS XVII.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

ARTICULUS [illegible]

[illegible]

ARTICULUS XIII

ARTICULUS XXIV.

ARTICULUS XXV.

ARTICULUS XXVI.

SCHOLION

Notæ.

[illegible]

SCHOLION.

ARTICULUS XII.

[illegible]

ARTICULUS XXXV

De Concilio [illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXXVI

De Concilio [illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXXVII

De Concilio [illegible]

[illegible]

CAPUT VI.

De Politia Ecclesiastica Sæculi sexti & septimi.

ARTICULUS I.

[illegible]

[illegible]

SCHOLION.

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

§. I.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

§. II.

De Primatu Primæ Justinianæ.

[illegible]

§. III.

De Toletano Primatu in Hispania.

[illegible]

§. IV.

De Primatu Senonensis Episcopi in Galliis.

[illegible]

ARTICULUS VI.

[illegible]

CAPUT VII.

De Rebus Imperii.

ARTICULUS I.

ARTICULUS II.

[illegible]

partes, scilicet *Digestum Vetus*, *Infortiatum*, &

[illegible]

Nota.

ARTICULUS III.

[illegible]

ARTICULUS IV.

[illegible]

ARTICULUS V.

[illegible]

CAPUT VIII.

ARTICULUS I.

CAPUT ULTIMUM.

De Hispaniæ Regibus, V. & VI. Sæculo

[illegible]

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM SÆCULI SEXTI DISSERTATIONES SELECTÆ

DISSERTATIO PRIMA.

De Synodi Romanæ Palmaris Judicio in causâ Symmachi Pontificis Maximi.

QUÆSTIO UNICA.

Utrùm ista Synodus causam Symmachi Papæ judicare summo jure potuerit?

PROPOSITIO.

R*Omana Synodus causam Symmachi Pontificis Maximi judicare summo jure non potuisset, nisi se illius judicio subjecisset Symmachus.*

Probatur primò ex Actis Synodi. *Memorati Pontifices, quibus allegandi imminebat necessitas, suggesserunt, ipsum, qui dicebatur impetitus, debuisse Synodum convocare, scientes quia ejus Sedi primùm Petri Apostoli meritum vel Principatus, deinde secuta jussione Domini Conciliorum venerandorum auctoritas, singularem in Ecclesiis tradidit potestatem, nec antedictæ Sedis Antistitem minorum subjacuisse judicio, in propositione simili facilè forma aliqua testaretur.*

Romanus Pontifex numquam minorum subjacuit judicio.

Launoius refellitur.

Joannes Launoius Epistolarum P. I. in Epistolâ ad *Claudium Bantrulium*, respondet, *Minores* appellari non posse Antistites, quos & Symmachus, & Symmachi Decessores, collegas, fratres, comministros, consacerdotes, & Coepiscopos appellant. Repugnare Symmachum ne *minorum* nomine intelligantur Episcopi, siquidem ad *Æonium Arelatensem* scribit: *Ad Trinitatis instar, cujus una est atque individua potestas, unum est per diversos Antistites Sacerdotium.* Romanæ Synodi Episcopos Symmacho non dixisse: Judices tui non sumus, te ipsum judica, tu post Prophetam Deo dicere potes: *Tibi soli peccavi*, tibi soli meam debeo innocentiam, sed de Symmacho secundùm allegata & probata judicasse. Hinc removendum esse visitatorem, inde restituendum esse Sedi suæ Symmachum decrevisse. Restitutum Sedi suæ Symmachum ad objecta crimina coram Synodo respondisse. Synodum verò, auditis responsionibus, Symmachum absolvisse quidem, sed non absolvisse simpliciter, etiamsi purus & innocens apud homines appareret. Sed quia occulta poterant esse crimina, totum divino transcripsisse judicio. Ad Episcoporum itaque Concilium verba illa non pertinere, *Romanæ Sedis Antistes minorum non subjacet judicio*, sed ad Romanos plures Clericos, ad Senatum, & populum, qui sese in Symmachi causa, ferventiori, quàm par fuit, studio interposuerant.

Minorum nomine Episcopos intellexit Romana Synodus.

Verùm Synodi Romanæ Patres *minorum* nomine non solos Clericos, Senatores, aut plebem, non intellexisse, sed Episcopos ipsos, ex eo probatur, quòd palam contestati sunt *ipsum Symmachum, qui dicebatur impetitus, debuisse Synodum convocare, scientes quia ejus Sedi Petri Apostoli meritum vel Principatus, deinde secuta jussione Domini, Conciliorum venerandorum auctoritas, et singularem in Ecclesiis tradidit potestatem.* Potestatem autem a Domino traditam *Petro* & sacrum Principatum ad Successores *Petri* transfusum, atque a venerandis Conciliis assertum, non in Clericos tantùm, & Plebem Christianam, sed in Episcopos etiam ipsos extendi, soli Hæretici diffitentur. Proinde & ipsi minorum nomine intelligendi veniunt, *quorum judicio Romanæ Sedis Antistes non subjacerat*. Alioqui nec Dominus *singularem Petro* præ ceteris Apostolis, nec *Sedi Romanæ Petri meritum vel Principatus, singularem in Ecclesiis tradidisset potestatem*, sed communem cum ceteris Episcopis, eorumque potestati æqualem.

Neque verò contrarium probant verba Symmachi in Epistolâ ad Æonium Arelatensem, *Ad Trinitatis instar unum esse per diversos Antistites Sacerdotium*, sive (ut scripserat S. Cyprianus) *Unum esse Episcopatum, cujus a singulis pars in solidum tenetur.* Nam etsi sit unum Sacerdotium, non tamen unum est ex institutione Christi Sacerdo-

[illegible]

SCHOLION I.

[illegible]

SCHOLION II.

[illegible]

§. UNICUS.

[illegible]

DISSERTATIO II.

De Fide Monachorum Scytharum.

QUÆSTIO UNICA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

PROPOSITIO II.

[illegible]

SCHOLION.

DISSERTATIO III.

De V. Synodi Oecumenicae convocatione, Praeside, Auctoritate.

ARTICULUS I.

PROPOSITIO.

ARTICULUS II.

PROPOSITIO

ARTICULUS III.

PROPOSITIO.

Nota.

[illegible]

DISSERTATIO IV.

De Trium Capitulorum damnatione.

QUÆSTIO UNICA.

Utrum Quinta Synodus Tria Capitula jure damnaverit?

PROPOSITIO.

[illegible]

SCHOLION

§ I.

§. II.

[illegible]

DISSERTATIO V.

De justo Anathemate [illegible] V. Synod.

QUÆSTIO UNICA.

[illegible]

PROPOSITIO.

[illegible]

[illegible]

in Chronico. Igitur anathemate confixi non erant Trium Capitulorum Defensores.

Respondeo, nego consequens. Sed Ecclesia summâ œconomiâ his temporibus utebatur, quibus nondum omnium Ecclesiarum Occidentis Antistites Quintam Synodum pro Oecumenica habebant, & piâ dispensatione, communionis suæ sinu fovebat eos, qui citra Schisma, Tria Capitula propugnabant, patientiâ suâ sperans hoc malum sanatum iri. Verisimile autem est *Theodorum Africanum* Episcopum Schismaticis non adhæsisse, sed quamvis in defensione Trium Capitulorum pertinacem, vixisse & obiisse in Communione Ecclesiæ, licèt id sileat Victor Tunonensis. At postquam Synodus Quinta ab Ecclesiis omnibus summo consensu ut Oecumenica suscepta est, anathematis periculum incurrerent, qui Tria Capitula, aut aliquod ex illis, ab errore vindicarent, & pro iis Apologias scriberent.

Objicies ultimò, Viros doctrinâ & pietate insignes edidisse Apologias pro *Origene*, pro *Theodoreto*, pro *Abbate Joachimo*, *&c.* & libros eorum, quamvis ab Ecclesia in Conciliis Oecumenicis damnatos, ab erroribus, quos in ipsis damnavit, immunes probasse. Illosne verò temerarios vocabimus, & anathematis periculum subiisse dicemus?

Temeritatis notam incurrent Apologistæ. Respondeo, Temerarios esse hujusmodi Apologistas, quicumque sint, cùm Ecclesiæ Judicium, ut par est, non reverentur, seque Synodis, Pontificibus, & Patribus perspicaciores putent. Ægrè hanc notam Viris Eruditis inuro; sed cogit amor veritatis & Ecclesiæ, quibus nullum hominum usquam anteponam. Sanè si hâc defendendi Auctores, quorum damnata doctrina est, libertate impunè fruantur Literati; & Nestorium, & Eutychetem defendere licebit. Quod ausus est *Lutherus*, teste *Jansenio*, in *Spongia*. Quod etiam tam infelici, quàm impio conatu tentavit quidam Calvini catulus nostrâ ætate. Quidni & *Lutherus*, & *Calvinus*, audaces æquè patronos, si id liceat, obtinebunt? Quot Auctores non licuit olim defendere, cur liceat modò, cùm nihil præscribere possit veritati, non spatia temporum, non intervalla regionum, non patrocinia personarum? Post Quintam Synodum compellebantur Episcopi ad subscribendum Trium Capitulorum damnationi (licèt erga Hispanos, & Gallos plerosque, œconomiâ uterentur Summ. Pontifices, nec ipsos adeò urgerent.) *Datâ Formulâ subscribendi, quam non liceret excedere, passim & ubicumque reperti, ad augendum numerum, alieno Decreto subscribere compelluntur Episcopi, quod per diversas circumlatum Provincias, omnium Sacerdotum videretur subscriptione firmari* [inquit *Facundus Hermianensis*, lib. 2. cap. 5.] Et modò impunè pro illis Capitulis, vel aliquo illorum, Apologiæ scribentur? Quasi antiquitas, quæ majorem Synodis Oecumenicis & Pontificum Decretis conciliare venerationem debet, efficiat ut non solum negligi, sed impugnari jure possint. De similibus Quæstionibus quæ circa facta versantur, idem esto judicium. Relegatur Dissertatio nostra XIV. in Historiam Ecclesiasticam Sæculi Quinti. *Auctorum, quorum errores damnavit Ecclesia.*

PANOPLIA ADVERSUS HÆRESES SEXTI SÆCULI.

DISSERTATIO VI.

Adversùs Aphthartodocetas; quâ probatur Christi Corpus ante Resurrectionem corruptibile fuisse.

HANC hæresim refellunt omnia Scripturæ Sacræ testimonia, quæ Christum esurisse, defatigatum, passum, & mortuum probant. Ipsam refellunt & SS. Patres. *Justinus Martyr*, Oratione contra Gentes. *Cùm formasset Deus hominem a principio*, inquit, *fecit, ut quæ naturæ erant, ex voluntate ejus penderent; fecitque usû mandatô experimentum. Fecit enim ut si hoc servasset, vitam immortalem sortiretur; si non servasset, contrarium. Sic factus homo, cùm ad violationem mandati sponte respiceret, corruptionem naturaliter admisit: corruptione autem ad naturam accedente, necesse erat ut qui salvare volebat, ipsam substantiam corrumpentem deleret. Hoc autem aliter fieri non poterat, nisi quæ erat secundùm naturam vita, copularetur cum eo quod corruptionem cepisset, & corruptionem deleret, immortale verò in posterum servaret, quod corruptum fuerat. Ideirco opus fuit ut Verbum in corpore esset, ut a morte naturalis corruptionis nos liberaret. Si ergo, ut dicitur, solo nutu mortem a nobis avertit, & non accessit quidem ad eam propter voluntatem suam, nihilominus rursus corruptibiles fuimus, naturalem in nobis ipsis corruptionem circumferentes.*

„ Sanctus Anastasius *lib. de Incarnatione*: Corpus Christi communem habens cum cæteris substantiam, quippe corpus erat humanum, tametsi novo & inusitato miraculo ex sola Virgine constatum, nihilominus mortale cùm esset, itidem ut alia similia mortem obiit. *Ibidem*. Patiens quidem corpus propter naturam corporum, mortuum est, habebat autem fidem incorruptibilitatis ex Verbo habitante in eo. Non enim mortuo corpore immoriebatur Verbum, sed erat ipsum incorruptibile. Imò quia erat in corpore, prohibebat illud a corruptione. Prout scilicet corruptio ultima est, in ea, ex quibus constat, resolutio corporis ac dissipatio.

„ Sanctus Basilius *Oratione de gratiarum actione*. Sicut igitur si scepit Dominus famem solido cibo exhalato, & sitim admisit, humore corporis consumpto, & defatigatus est, musculis & nervis ex itinere nimiùm extensis, non divinitate labore domita, sed corpore, quæ ex naturâ sequuntur, recipiente, sic & lacrymas admisit permittens ut fieret, quod naturâ accidit carni.

Et in Epist. 3 ad Sozopolitanos. „ Proprium quidem carnis est secari, & extenuari, & dissolvi, rursus carnis animatæ defatigari, & dolere, & fame, siti, ac somno vinci; animæ verò corpore utentis, tristitias, & angores, & curæ, &c. Horum autem quidem sunt naturalia & necessaria animali, alia verò ex prava voluntate propter defectum vitæ institutionem, & animam ad virtutem inexercitatum, introducta. Unde apparet quòd Dominus naturales quidem passiones suscepit, ad confirmationem veræ Incarnationis, & non solò apparentis, passiones verò vitiosas, quæcumque quod purum est vitæ nostræ inquinant, tamquam purâ divinitate indignas rejecit.

„ S. Gregorius Nyssenus, *lib. contra Eunomium*. Sic vita vita, quæ in carne posita erat, cùm post passionem ad se reduxisset carnem, quæ circa ipsam erat, simul ab immortalitate divina elevata est, a corruptione ad incorruptibile erecta.

„ S. Joannes Chrysostomus, *Homil. 85. in Joannem*. Sicut igitur cùm contemplamur ambulantem super undas ante crucem, non dicimus ex alia natura fuisse corpus illud, quàm nostra est, sic post resurrectionem, cùm videmus habere eum signa clavorum, non dicemus esse jam corruptibile; Propter Discipulum enim hæc ostendit.

„ S. Gregorius Nazianzenus, *Oratione in Sancta Lumina*. Quia ferre divinitatem eius puram non erat naturæ omnium & intellectum capientis

DISSERTATIO VII.

Contra Agnoetas.

Christum ut hominem diem Judicii, & alia quorum scientiam a Deo consequi nemo humana potest, ignorasse.

patrem propositionem illam retractare, & anathemate configere coëgit, quòd dixerat, *Dominum nostrum Jesum Christum, secundùm hominem ignorare*. Et *Eulogius Alexandrinus*, Agnoëtarum errorem refellens, utitur argumento a minore ad majus, nempe Christum non ignorare sepulchrum Lazari, diem Judicii, &c. ne secundùm humanam quidem naturam: ideòque multòmagis eum non ignorare illa secundùm divinitatem. Quamobrem immaniter errat *Farbesius lib. 3. Instructionum Historico-Theologicarum, Cap. 21.* asserens Christum, secundùm humanitatem, diem Judicii verè nescivisse, & quidem nescientia propriè dictâ, quamvis non ignorantiâ privativâ, sed tantùm negativâ. Sed nihil mirum quòd a vera Theologia aberrent, qui Fidei lumini clauserunt oculos, quo, affulgente, in Theologiæ Oceano errorum scopuli devitantur, & ad Deum, Christo duce, pervenitur, qui *Via est, Veritas, & Vita*.

Tribue, Servator optime, ut sequar te, Perdù ad te. Tu via sanctæ conversationis, veritas doctrinæ divinæ, vita beatitudinis sempiternæ. Hanc viam alacriter ingredi, hanc tenere constanter veritatem, hanc vitam fœliciter assequi concede. Sequor te, Domine Jesu! sed ut sequar, accerse, quia sine te nullus ascendit. Suscipe me quasi via, confirma quasi veritas, vivifica quasi vita. Fac ne seducar ab hoste, qui via es, ne illudar per falsa, qui veritas es; ne in morte permaneam, qui vita es. Deus meus, via mea, per te tendam; veritas mea, te semper quæram, & ad te perveniam, vita mea, in te permaneam. Adjuves incredulitatem meam, ut quæram te, spem augeas, ut tendam ad te, des fervesque charitatem, ut perveniam ad te, ac æternùm te diligam & laudem, cui honor, & gloria in sæcula. Amen.

HISTORIA

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ SÆCULI SEPTIMI SYNOPSIS.

CAPUT I.

De Pontificibus, qui Romanam & universalem Ecclesiam rexerunt Sæculo VII.

ARTICULUS I.

De Sabiniano, Bonifacio III. & Bonifacio IV.

Sabinianus. I. SAncto Gregorio Magno ad Superos evocato anno 604. Romanæ Pontifex Ecclesiæ creatus est *Sabinianus*, quem olim Constantinopolim Apocrisiarium miserat, imperante *Mauritio*. Sedit mensibus dumtaxat quinque, & diebus novendecim. Nihil egit memorandum. Grassante fame, modium frumenti triginta solidis venalem exposuit, Sanctissimi Decessoris sui beneficentiam non imitatus. Narrant *Sigebertus*, & *Baronius*, ipsum a *Sancto Gregorio* per visum ter increpitum ob avaritiam & duritiam in pauperes, quarta vice in capite percussum, dolore ex illo ictu relicto obiisse. Sed hæc aprocypha, cùm nullo antiquitatis monumento nitantur.

Bonifacius III. II. *Sabiniano*, post undecim mensium & viginti sex dierum Interpontificium *Bonifacius III.* patriâ Romanus successit, XV. Kalendas Martias creatus Pontifex. A *Phoca* Imperatore Edictum obtinuit, quo Oecumenici Episcopi titulus uni Pontifici Romano servatus, Constantinopolitano Antistiti illud usurpare pergenti ademptus est. Habitâ Romæ Synodo, sub anathematis pœnâ prohibuit, ne Romano Pontifice, aut quovis Episcopo vitam agente de Successoris ipsius electione ageretur, aut partes fierent, sed tertio tantùm ab ejus obitu die hoc de negotio tractaretur. Sedit mensibus octo, diebus viginti tribus [*Ex Anastasio Bibliothecario*.]

III. Decimo post mense, electus est *Bonifacius IV.* oriundus ex Valeria civitate Marsorum, qui statim domum suam in Monasterium erexit. Is *Bonifacius IV.* Pantheon, concedente *Phoca* Imperatore, expurgatum a veteris idololatriæ sordibus, in honorem Deiparæ Virginis & omnium Sanctorum Martyrum Deo consecravit. Congregata Romæ Synodo anno sexcentesimo decimo, III. Kalendas Martias Monachorum hostes coërcuit, qui ipsos etsi auctos Sacerdotio, ab administratione Sacramentorum arceri volebant. Extat ejus hac de re Decretum in Collectionibus Conciliorum, & refertur a *Gratiano*, Causa XVI. Quæst. I. Obiit VIII. Idus Maji, anno 614. cùm annos sex, menses octo, dies duodecim sedisset. Laudatur in Epitaphio, quòd *Sancti Gregorii monita & exempla, vitâ, opere, ac dignis moribus secutus sit*.

Nota.

PUtat Bossuet *Defens. part. 2. l. 3. c. 25.* Bonifacium III. seu IV. increpatum a S. Columbano Presbytero, seu Palumbo, quia V. Synodum receperit, ac ex ipsius epistolâ demonstrare contendit de Pontificum orthodoxia malè sensisse. Ex hoc autem inferre non desinit, Romanorum Pontificum decreta irrefragabilia non habuisse, usquedum ecclesiæ universæ consensione non probarentur.

Verùm numquam fortasse magis Papæ in universam ecclesiam resplenduit auctoritas, quàm dum actum est de Quintæ Synodi acceptatione. Eidem adversabantur Afri, Illyriciani, Itali, Galli, & Hispani; an ne ergo illius recipiendæ causa fuit ecclesiarum consensus? Ideo legitimam, & oecumenicam agnovere, quia ut universa ecclesia eam amplecteretur, adlaborarunt Pelagius I. Jo. III. Benedictus I. Pelagius II. ac tandem S. Gregorius Magnus; unde postea perpauci Istriæ, ac Venetiarum Episcopi, qui non attendentes Pontificum mandata in respondenda

ARTICULUS II.

ARTICULUS III.

fornicationis. Quis ergo huic contradicat?

ARTICULUS IV

ARTICULUS

ARTICULUS VI.

[illegible]

ARTICULUS VII.

De Joanne V. & Conone.

[illegible]

ARTICULUS VIII.

De Sergio I.

[illegible]

quo adhuc servatur mos antiquus dicendi ter, *Miserere nobis*. In antiquis Missalibus MSS. ante annum Millesimum hanc orationem ter ò repetitam cum clausula, *Miserere nobis*, Doctissimus Cardinalis *Bona* testatur, *lib. 2. Rerum Liturgicarum*, *cap. 16.* A quo verò Pontifice mutata fuerit, nusquam se legisse.

Scripsit *Sergius* I. Epistolam ad *Ceolfridum* Abbatem Anglicani Monasterii, a quo Beda Domino serviebat, jubens ut Venerabilem Presbyterum Romam mitteret. Obiit laudatissimus Pontifex anno Christi septingentesimo primo Pontificatûs sui 14. V. Idus Septembris, quo die ejus memoria in Romano Martyrologio celebratur.

SCHOLION I.

Capitis istius Articulo secundo pag. 4. Edit. primæ, Religiosi Censores hanc Propositionem notant tamquam meam: *Matrimonium potest dissolvi ex eo quod quis susceptus e fonte per proprio filius.*

R. Hæc Propositio non est mea. Quinimo contradictoriam huic errori Propositionem ibi doceo. Loquens scilicet de Epistolâ Decretali venerando *Deusdedit* Romani Pontificis nomine suppositâ, inter suppositionis rationes has affero: *Tertiò, Julii, Innocentii, & Cœlestini Decreta commemorantur, quibus conjuges, qui proprios filios ex Baptismo suscepissent, separandos edixerant, eorumque solutum pronuntiaverant Matrimonium. At nihil fuisse hujusmodi a laudatis Pontificibus statutum; imò nec spiritualem cognationem impedimentum fuisse Matrimonii circa medium illius sæculi, colligitur ex Epistolis Bonifacii Moguntini Archiepiscopi 11. 23. & 24. Quartò, Christi Legi adversatur, conjuges, quos Deus conjunxit, separare prohibentis, sive Matrimonii vinculum dirimere. Siquidem utroque, qui filios ex Baptismo susceperint, permittit ut expleto anno dotales tabulas recipiant, novumque Matrimonium contrahant.* Errorem quem disertis verbis refello cum Christi Legi contrarium, mihi tribuere non verentur Judiciali Censoris Auctores.

SCHOLION II.

Articulo III. ejusdem Capitis; pag. 6. Edit. primæ, Religiosi Censores hanc Propositionem notant: *Honorius fuit optimus Pontifex, nisi famam maculasset favendo Monothelitis.*

R. Hæc tam reprehendenda & damnanda sunt, quàm Epistola Leonis Secundi Synodi Sextæ Oecumenicæ confirmatrix, in qua hæc leguntur: *Pariterque anathematizamus novi erroris inventores.... Necnon Honorium, qui hanc Apostolicam Ecclesiam non Apostolica Traditionis doctrinâ lustravit, sed profanâ proditione immaculatam maculari permisit.*

SCHOLION III.

Articulo quarto, pag. 9. Edit. primæ, Religiosi Censores hanc notam apponunt: *Dispensatio quanta moderatione facienda, quia Papa est custos & non destructor Canonum.*

R. De S. Martino I. Romano Pontifice ibi scripsi: *Temperare permisit severitatem Canonum erga eos qui ex ignorantia peccassent, non erga eos qui mente malitiosa, Canonesque contempto.* DEFFENSORES ENIM DIVINORUM CANONUM ET CUSTODES SUMUS (*inquit*) NON PRÆVARICATORES. Hæcne sanctissimi Pontificis sententia damnatione digna videtur Religiosis Censoribus!

SCHOLION IV.

Articulo quinto, pag. 11. Edit. primæ, Religiosi Censores hanc Propositionem notant: *Romana Ecclesia nec unius oppidi domina septimo sæculo.*

R. Sub Vitaliani Pontificatu Romanam Ecclesiam nec unius oppidi fuisse dominam verè scripsi: Siquidem ante Pippini & Caroli Magni Regum Christianissimorum Donationes magnificas temporalem in Urbes & Provincias non habuit Principatum, ut jam agnoscunt Viri omnes Eruditi. Mera facti quæstio est.

SCHOLION V.

Eidem Articulo pag. 14. Edit. primæ, Religiosi Censores hanc notam apponunt: *Papa quomodo moderatè procedere debeat cum Regibus etiam Hæreticis.*

R. Narro eo loci quo modo se gesserit Vitalianus Pontifex erga Constantem Imperatorem Monothelitam, his verbis, *Constantem Romam venientem benevolè & amanter suscepit, exemplum prudentis, qua Ecclesiam erga Reges uti convenit:* Mansuetudinem erga Reges, etiam hæreticos, a Summis Pontificibus exercendam, ut eorum conversio procuretur, vel certè ne severitate nimiâ exasperati magis noceant Ecclesiæ, nemo prudens negaverit.

CAPUT II.

De Hæresibus Sæculi VII.

ARTICULUS I.

De Monothelitarum Hæresi.

§. I.

De Palmari Monothelitarum errore.

PAlmaris Monothelitarum error in eo positus fuit, quòd unicam in Christo operationem, adeòque unicam voluntatem propugnarent. Contendebant namque naturam humanam ita esse unitam Verbo, ut licèt mente, aliisque facultatibus, quæ naturæ sunt appendices, prædita esset, ipsa tamen propriam non exerceret actionem; sed unica esset actio, profecta quidem a Verbo ut a causa principe, ab humanitate verò ut a causa instrumentali. Id patet ex Epistolâ *Cyri* Alexandrini Monothelitarum Patriarchæ ad *Sergium* Constantinopolitanum Patriarcham, Monothelitarum Principem, quâ in Epistolâ eam a *Sergio* se accepisse sententiam profitetur, ampliorémque ejus explicationem ab eo postulat. *Ad nostram*, inquit, *a Deo eruditam doctrinam confugere dedit, venerabiles ejus syllabas pulsantes promeruit, siquidem declarantes, qualiter duas operationes post unitionem dicere recusantes, ex unâ, id est, singulari operatione, ex omnibus divinis eloquiis possumus concludere, tam quod possibile, quàm quod impossibile est ipsius ineffabilis dispensationis Salvatoris nostri Jesu Christi.*

Idem constat ex Epistolâ *Cyri* ad *Sergium*, quæ refertur in Concilio Lateranensi sub *Martino I.* Secretario III. in quâ disertè docet, *Eumdem Christum operari Deo decibilia & humana, unâ operatione, quia omnis divina & humana operatio ex* una

§. II.

§ III.

[illegible]

§. IV.

[illegible]

[illegible]

SCHOLION I.

[illegible]

SCHOLION II.

[illegible]

Notæ.

ARTICULUS II.

Nota.

ARTICULUS III.

De Paulicianorum Hæresi.

[illegible]

CAPUT III.

De Conciliis Nationalibus, & Provincialibus, quibus laxata est & restaurata Disciplina Saeculo VII.

ARTICULUS I.

De Concilio Parisiensi V.

[illegible]

SCHOLION.

Nota.

ARTICULUS II.

ARTICULUS IV.

ARTICULUS V.

De Concilio Toletano V.

ARTICULUS VI.

De Concilio Toletano VI.

ARTICULUS IX.

De Concilio Toletano VIII.

ARTICULUS X.

De Concilio Toletano IX.

[illegible]

ARTICULUS XI.

[illegible]

ARTICULUS XII.

[illegible]

ARTICULUS XIV.

ARTICULUS XV.

ARTICULUS XVI.

[illegible]

ARTICULUS XVII.

De Concilio [illegible]

[illegible]

ARTICULUS XVIII.

De Concilio Lateran[illegible]

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXI.

De Concilio Constantinopolitano III.

[illegible]

ARTICULUS XXII.

De Concilio Toletano XV.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS XXIII.

[illegible]

ARTICULUS XXIV.

[illegible]

[illegible]

CAPUT IV.

De Auctoribus Ecclesiasticis Sæculi VII.

ARTICULUS I.

De S. Columbano, & Cumiano.

[illegible] S. COLUMBANUS [illegible]

[illegible]

II. Secundum hunc Sæculi CUMIANUS, [illegible] [illegible] Bibliothecæ Maximæ Patrum, [illegible].

ARTICULUS II.

De Auctore Chronici Alexandrini.

Chronicon Alexandrinum, ab Auctore Anonymo scriptum, [illegible]

ARTICULUS III.

De Joanne Moscho, & aliis.

Joannes Moschus, [illegible] Joannes Damascenus [illegible] in Vita S. Gregorii Magni [illegible]

ARTICULUS IV.

ARTICULUS V.

ARTICULUS VI.

ARTICULUS VII.

ARTICULUS VIII.

ARTICULUS IX.

ARTICULUS X.

[illegible]

[illegible]

CAPUT V.

De Rebus Imperii.

ARTICULUS I.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS II.

[illegible]

[illegible]

ARTICULUS III.

ARTICULUS IV.

[illegible]

ARTICULUS V.

[illegible]

[illegible] ad Portam Bergonem appell[illegible] [illegible] Monasterio reclus[illegible] [illegible]

Anno [illegible] [illegible] Liber XIX. & quatuor prima libri XX. Capitibus.

[illegible]

L'Abbaye de Lure.

[illegible] Augusti.

CAPUT VI.

De Regibus Francorum.

ARTICULUS I.

De Clotario II.

R[illegible] Clotarii [illegible] Tomo [illegible] Francorum [illegible] Burgundiæ, [illegible]

Clotarii II. Mors.

[illegible] Dagobertum [illegible]

Clotarii II. virtutes & vitia.

[illegible]

ARTICULUS II.

De Dagoberto.

D[illegible] in Regnum Clotario patri successit. [illegible] Dagoberto [illegible]

Fabulae.

[illegible]

ARTICULUS IV.

De Clotario III. & Childerico II.

ARTICULUS VI.

[illegible]

CAPUT VII.

De Hispanæ Rebus Sæculo VII.

ARTICULUS I.

De Leuva, Recaredo, & Gundemaro Hispaniæ Regibus.

I. R[illegible]

II. [illegible]

III. [illegible]

ARTICULUS II.

De Sisebuto, Recaredo, & Suinthilane Regibus.

I. G[illegible]

[illegible]

II. [illegible]

ARTICULUS III.

De Sisenando, Chintila, & Tulga.

I. S[illegible]

II. [illegible]

III. [illegible]

ARTICULUS IV

[illegible]

ARTICULUS V.

De [illegible] Rege.

I. [illegible]

[illegible]

CAPUT VIII.

De Rebus Angliæ, sexto, septimo, & octavo Sæculis.

[illegible]

§. I.

De Anglorum adventu in Britanniam, [illegible]

[illegible]

[illegible]

§. II.

[illegible]

§. III.

[illegible]

[illegible]

§ IV.

[illegible]

[illegible]

§. V.

[illegible]

petravit licentiam in Monasterium secedendi, in

[illegible]

§. VI.

§. VII.

[illegible]

§. VIII.

[illegible]

[illegible]

§ ULTIMUS.

in quo fortiter pugnans occisus est. Cognito facinore, subitò advolavit Regia cohors quæ haud procul erat, renovatoque certamine, *Kinearden* ejusque consortes ad unum sunt contrucidati. Post *Kenevvulphum*, *Brithricus* Rex creatus est, vir pacis quàm belli studiosior: qui *Offæ* Regis Merciorum potentissimi, cujus filiam duxerat, affinitate fultus, *Egbertum* Regii sanguinis unicum Principem, sibi ob virtutem formidandum, in Gallias amandavit. Otium quo deinde securus fruebatur, paululum turbavit Danorum Piratarum in insulam appulsus, quos relictâ prædâ, ad naves quàm citò redire compulit. Annos sexdecim regnavit *Brithricus*, Cujus auditâ morte, *Egbertus* ex Galliis in patriam reversus, avitum solium summo omnium applausu conscendit anno salutis octingentesimo.

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM SÆCULI SEPTIMI DISSERTATIONES SELECTÆ.

DISSERTATIO PRIMA.

De Convocatione, & Præsidentia Sexti Concilii Oecumenici.

QUÆSTIO I.

Quis Synodum Sextam Oecumenicam convocaverit?

PROPOSITIO.

CONSTANTINUS *Pogonatus Synodum Oecumenicam Sextam convocavit, re cum Romano Pontifice communicatâ.*

Probatur primò ex Epistolâ Imperatoris ad *Domnum* Romanum Pontificem. *Postquam igitur*, inquit, *tempus non recipit perfectam Congregationem fieri, adhortamur vestram Paternam Beatitudinem per præsentem nostram piam Sacram dirigere viros utiles ac modestos, notitiam habentes totius a Deo inspiratæ doctrinæ, & peritiam irreprehensibilem habentes dogmatum, induti personam vestræ Apostolicæ Sedis, deferentes & libros, quos oportet proferre, & omnem auctoritatem habentes,* &c. *Personas verò quæ dirigentur à Paterna vestrâ Beatitudine, decernit, ex vestrâ quidem Ecclesiâ Sanctâ [si utique videbitur ei] tres personas sufficere: quod si & plures, quantas ei placuerint dirigat. De Concilio verò usque ad duodecim Metropolitas & Episcopos. De quatuor verò Monasteriis Byzantinis, ab unoquoque Monasterio Monachos quatuor. Nam si reciperet tempus, ut dictum est, & perfectam Congregationem potuissemus facere. Sed quoniam tempus non admittit, Deus autem noster proprio consilio protulit, quod nos differebamus in hoc tempore, per omnia volumus vestram Paternam Beatitudinem minimè effici impedimentum voluntati Dei, sed eos dirigere.*

Probatur secundò ex Literis ejusdem Imperatoris ad *Georgium* Constantinopolitanum Episcopum. *Necessarium*, inquit, *judicavimus, præsenti nostrâ piâ Sacrâ ad vestram Paternam Beatitudinem uti, per quam adhortantes eam, sancimus congregare vestram Paternam Beatitudinem omnes, qui ad ejus Sanctissimam Sedem pertinent, Sanctissimos Metropolitas & Episcopos in hanc à Deo conservandam nostram Regiam Urbem, quatenus cooperante omnipotente & misericorde Deo nostro, diligentissima inquisitio dogmatis fiat . . . Innotescat quoque super hoc & Macario venerabili Archiepiscopo Antiochenæ magnæ Civitatis, quatenus & ipse de propria Synodo Deo amabiles Metropolitanos & Episcopos præparatos faciat pro hoc ipso huc congregare. Jam enim super hoc adhortati sumus per nostros pios apices adhuc inter vivos existentem Domnum Sanctissimum Apostolicæ Sedis antiquæ Romæ Præsulem: & illo de hoc sæculo migrante, Agatho Sanctus nuper ordinatus Papa in Apostolica Sede prædictæ antiquæ Romæ hujusmodi nostros pios suscipiens apices, destinavit in præsenti, proprium ejus induti personam Theodorum & Georgium Deo amabiles Presbyteros, & Joannem Diaconum: ex persona verò totius ejus Concilii, Joannem, & Abundantium, & Joannem venerabiles Episcopos, cum cæteris Clericis & Monachis.*

Probatur tertiò ex Epistolâ *Agathonis* Papæ ad *Constantinum, Heraclium, & Tiberium* Augustos. *Secundùm piissimam Jussionem*, inquit, *à Deo protegendæ Mansuetudinis vestræ pro obedientia quam debuimus, non pro confidentia eorum scientiæ quos dirigimus, inter famulos nostros Abundantium,* &c. *Satisfaciendum est nostræ exiguæ famulatui apud Serenissimorum Dominorum nostrorum Clementiam pro tarditate missarum ex Concilio nostro personarum, quas dirigi per suam Sacram augustissimam vestrum Piissimum Fastigium jussit.*

Probatur quartò ex omnibus Actionibus Synodi, quæ se congregatam ubique profitetur *secundùm Imperialem Sanctionem*. Et ex Synodica ad *Agathonem*, cujus hæc est inscriptio; *Sanctum &*

uni-

[illegible]

QUAESTIO II.

[illegible]

PROPOSITIO I.

[illegible]

§. UNICUS.

Quando verò Papa [illegible] ut Concilium [illegible] quæ proinde [illegible] Ecclesiæ [illegible] Papa [illegible] Concilium [illegible] Honorium [illegible] prorsus [illegible].

[illegible]

[illegible] ... Papa [illegible] Honorium [illegible] Concilium [illegible].

DISSERTATIO II.

De Honorii damnatione in VI. Synodo Oecumenica.

TRia de Honorio quæri possunt. Primum, an revera fuerit in Sexta Synodo damnatus? Secundum, an fuerit ritè damnatus? Tertium, an fuerit Monothelita?

PROPOSITIO I.

HOnorius I. Romanus Pontifex in Sexta Synodo Oecumenica damnatus est.

Cardinalis Baronius refellitur.

Probatur contra doctissimum Cardinalem Baronium ex Actione XIII. Synodi VI. in qua Patres [illegible] Sergii [illegible] Honorii [illegible] Epistolas [illegible] Sergium quondam Patriarcham hujus a Deo conservandæ Regiæ urbis [illegible] Cyrum [illegible] Honorium quondam Papam antiquæ Romæ [illegible] Apostolicis Dogmatibus, &

[illegible] Sanctorum Conciliorum [illegible] Honorium [illegible] Sergium quondam Præsulem hujus a Deo conservandæ Regiæ urbis [illegible] Cyrum, Alexandriæ, Pyrrhum, Petrum, & Paulum [illegible] Theodorum quondam Episcopum Pharan [illegible] Honorium [illegible] Papa antiquæ Romæ [illegible].

Idem probatur ex Actione XVI. [illegible] Theodoro Pharanitano hæretico anathema. Sergio hæretico anathema. Honorio hæretico anathema, &c.

Et in Definitione fidei Actione XVIII. [illegible] Theodorum Episcopum Pharan, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum [illegible] Honorium qui fuit Papa antiquæ Romæ [illegible] Sergio & Honorio anathema.

Et in Sermone Prosphonetico [illegible] ad Principem [illegible] Theodorum Pharanitanum, Sergium & Paulum, Pyrrhum, Petrum & [illegible] Cyrum [illegible] Honorium, qui fuit Romæ Præsul [illegible].

Et in Epistola Synodali ad Agathonem Romanum Pontificem [illegible] Theodorum Episcopum Pharan, Sergium, Honorium, Cyrum, Paulum, Pyrrhum & Petrum.

Respondet Cardinalis Baronius Acta VI. Synodi [illegible] Honorii [illegible] Theodoro [illegible] Concilium [illegible] Honorium [illegible] argumenta [illegible].

Acta Sextæ Synodi in Honorii causa non fuisse corrupta.

Primo, Nemo [illegible] Acta [illegible] Legatis Apostolicæ Sedis [illegible] Leo II. [illegible] Acta VI. Synodi [illegible] Legatis Apostolicæ Sedis [illegible] Leo II. Synodum VI. confirmavit [illegible] Legatis

PROPOSITIO II.

PROPOSITIO III.

SCHOLION II.

§. UNICUS.

[illegible]

Notæ.

[illegible]

DISSERTATIO III.

[illegible]

[illegible]

DISSERTATIO IV.

[illegible]

QUÆSTIO UNICA

[illegible]

PROPOSITIO

[illegible]

PANOPLIA ADVERSUS HÆRESES SÆCULI SEPTIMI.

DISSERTATIO V.

Adversùs Hæresim Monothelitarum.

I. MOnothelitarum error Scripturæ Sacræ testimoniis imprimis refellitur, maximèque illis Christi verbis, Matthæi 26. *Pater, si possibile est, transeat à me Calix iste. Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis.* Et Lucæ 22. *Pater, si possibile est, transeat à me calix iste. Verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat.* Et Joannis 6. *Descendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me, ut perficiam opus ejus.* Multis aliis Scripturæ Sacræ locis urget Monothelitas S. Maximus in Disputatione cum Pyrrho. *In Evangeliis*, inquit, *dictum est de Domino, quòd & postera die voluit Jesus exire in Galilæam.* Perspicuum est, quia quatenus non aderat illic, voluit introire. Non aderat autem humanitate, divinitate enim nusquam abest. Igitur quatenus homo, & non quatenus Deus voluntatem habere, poteratque quatenus homo velle. Et in alio loco rursus *Volo ut ubi ego sum, & ipsi sint.* Si Christus quatenus Deus, est supra ubi: igitur quatenus homo, volt ut ubi est, sint etiam ipsi. Atque ita eadem quatenus homo potestate voluntatis præditus erat. Et alibi dicitur: *Ambulabat Jesus in Galilæa, non enim volebat in Judæa ambulare quia quærebant eum Judæi interficere.* Si ambulatio natura erat carnis, & non divinitatis secundùm hypostasim ei unitæ; igitur quatenus homo ambulans in Galilæa, nolebat ambulare in Judæa, & poterat velle, quatenus homo. Item in alio loco Discipuli dicunt: *Ubi vis paremus tibi comedere Pascha?* Si enim Pascha est eorum qui sunt sub Lege; fuit autem Dominus quatenus homo, non quatenus Deus, sub Lege: igitur quatenus homo, volens comedit Pascha. Alibi dicitur: *Circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare, & volebat præterire eos.* Si quis hoc de eo, quatenus Deus erat, dictum esse exponat, cogetur is dicere, interceptam esse divinitatem terminis corporeis, supra (inquam) & infra, & post, dextro & sinistro. Sin verò hæc dicta esse de eo, quatenus homo erat, dixerit; igitur poterat velle quatenus homo. Præterea Divinus Apostolus in Epistola ad Hæbreos de Christo ait: *Factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis.* Volens igitur obedivit, an non volens? Si quidem non volens, tyrannidis metu, & non obediens is dicetur. Sin verò volens, obediens autem, non quatenus Deus, sed quatenus homo fuit; igitur quatenus homo, poterat velle. Item David in Christi personâ ait: *Sacrificium & oblationem noluisti, corpus autem perfecisti mihi . . . . In capite Libri scriptum est de me, ut faciam voluntatem tuam, Deus meus, volui.* Quòd autem Pater dicatur Deus Christi, quatenus Christus homo est, & non quatenus Deus, sicut & Pater dicitur ejus quatenus Deus, & non quatenus homo, nec adversarios arbitror dubitare. Si igitur quatenus homo est, & non quatenus Deus, ejus Deus est Pater: igitur etiam quatenus homo, & non quatenus Deus, voluit voluntatem Patris & suam facere. Voluntas enim Patris, ipsius est, cùm & ipse subsistenter sit Deus. Quod si ita est, non solum, quatenus Deus, & ejusdem cum Patre substantiæ, poterat velle, sed etiam quatenus homo, & ejusdem nobiscum substantiæ.

Monothelitæ refelluntur ex Scriptura Sacra.

Item Moyses Deum introducit dicentem in creatione hominis: *Faciamus hominem ad imaginem nostram, & ad similitudinem.* Si igitur homo est imago divinæ naturæ, natura autem divina liberæ potestatis est; igitur & imago, siquidem similitudinem archetypi servat, naturâ est liberæ potestatis. Quod si ita est, factum est autem, quod erat naturâ archetypum, etiam naturâ imago: igitur idem secundùm ambas suas naturas poterat naturâ velle. Demonstratum enim prius est voluntatem esse potestatem naturâ liberam. Est autem sciendum, dici liberam potestatem æquivocè, sicut & naturam. Aliter enim accipitur in Deo, in Angelis, in Hominibus. In Deo quidem supersubstantialiter. In Angelis verò tamquam concurrente aggressione cum habitu, & omnino interpositionem temporis non admittente: in hominibus autem tamquam habitu prius tempore, ipsâ aggressione cogitatâ. Si enim Adam volens obedivit, & volens spectavit, & cùm voluisset, comedi-

DISSERTATIO VI.

Adversus Mahumetanos Sellum.

PROPOSITIO

[illegible]

DISSERTATIO VII.

Adversus Paulicianos, de Religioso cultu Dominicae Crucis.

PROPOSITIO.

[illegible]

grande fidei munimentum. Si spectet impietas, videt Reges pro virga Regni lignum sui portare supplicii: si pietas, videt Regem bajulantem lignum ad semetipsum figendum, quod fixurus fuerat etiam in frontibus Regum: in eo spernendus oculis impiorum, in quo erant gloriatura corda Sanctorum.

An his temporibus comburendam Crucem censebat Ecclesia, quam ad incendia extinguenda adhibebat? Qua de re S. *Paulinus* in Carmine decimo de S. *Felice* hæc habet:

Ipse domum remeans, modicum sed grande salute
De Crucis æterna sumptum mihi fragmine ligni
Promo, tenensque manu, adversis procul ingero flammis,
Ut clypeum retinens pro pectore quo tegerem me,
Averteremque hostem conlato umbone relisum.
Credite, nec donate mihi, sed reddite Christo
Gratis, & justas date laudes Omnipotenti.
Nostra salus etenim Cruce Christi & nomine constat:
Inde fides nobis, & in hoc Cruce mixta periclo
Profuit, & nostram cognovit flamma Salutem.
Nec mea vox, aut dextra illum, sed vis Crucis ignem
Terruit, inque loco de quo surrexerat ipso,
Ut circumscriptam præscripto limite flammam
Sidere, & extinguens fremitu moriente coëgit
Et cinere exortam, cineri remeare procellam.
Quanta Crucis virtus, ut se natura relinquat!
Omnia ligna vorans, ligno Crucis uritur ignis.

Idem *Paulinus* in Carmine undecimo, his præconiis Crucem exornat:

O Crux magna Dei pietas, Crux gloria cœli!
Crux æterna salus hominum, Crux terror iniquis,
Et virtus justis, lumenque Fidelibus, O Crux,
Quæ terris in carne Deum servire saluti,
Inque Deo cœlis hominem regnare dedisti.
Per te lux patuit veri, nox impia fugit.
Tu destruxisti credentibus eruta fana.
Gentibus humanæ concors tu fibula pacis,
Concilians hominem medium per fœdera Christi,
Facta homini gradus es, quo possit in æthera ferri.
Esto columna piis tu semper, & anchora nobis,
Ut bene nostra domus maneat, bene classis agatur,
In Cruce fixa fidem, vel de Cruce nacta coronam.

An *Cassiodori* ætate Ecclesia Crucem abjiciebat? de qua ipse in Commentario Psalmi primi hæc habet, exponens illa verba: *Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum.* BENE, *ut arbitror, ligno fructifero comparatus est Dominus Christus, propter Crucem, quam pro humana salute suscepit. Quæ merito lignum vitæ dicitur, quando ibi Dominus Christus, qui est vita nostra, suspensus est, & Latroni in ea confitenti dictum est,* AMEN dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso. *Denique & hodie omnis in eam credens, æterna vita dona consequitur. Nam sicut terrestris aqua decurrens vita est lignorum virentium, sic aqua spiritalis signum Crucis inundat, qua salus esse fidelium cognoscitur animarum.*

Et in Expositione quarti Psalmi, ad illa verba: *Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine. Sicut,* inquit, *nummus Imperatoris portat imaginem, ita & Fidelibus signa cælestis Principis imprimuntur. Hoc munimine diabolus multiformis expellitur, & fraudulenta machinatione non prævalet superare tentatione, quem habuit primi hominis fusione captivum. Crux est enim humilium invicta turris, superborum dejectio, victoria Christi, perditio diaboli, infernorum destructio, cælestium confirmatio, mors infidelium, justorum vita.*

Ex his quæ hucusque dicta sunt, perspicuum est, Septimam Synodum Oecumenicam rectè tradidisse in Definitione Fidei, *Typo seu imagini venerandæ & vivificantis Crucis salutationem & honorariam adorationem exhibendam, non secundùm fidem nostram veram latriam, quæ soli divinæ naturæ competit.*

AUSPICATO accidit ut hunc Septimo nostro Sæculo finem statuamus, quo in Cruce Christi requiescamus, in ea solùm gloriemur, nihil scire nos arbitremur, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum, sanctâ meâ ratione ascendamus in palmam, id est, Crucem Dominicam, & apprehendamus fructum ejus. Crucem amanter teneamus; Mundo crucifixi simus, Mundusque nobis. Christo simus confixi, eique commoriamur: & sive vivimus, sive morimur, Domini simus. AMEN.

FINIS HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ SÆCULI SEPTIMI.

INDEX
RERUM PRÆCIPUARUM
QUÆ IN HOC VOLUMINE
CONTINENTUR.

MONITUM.

Cùm in his Voluminibus amplissima sit rerum ubertas, ultra modum excrevisset Index, si non solùm res præcipuæ, sed etiam repetitæ, ut moris est, multis in locis occurrissent. Monitum te velim, opera Ecclesiastica in hoc Indice vix esse reposita, nisi materiæ ratio & necessitas imprimis postulaverint. Videsis Auctorem cui solent adjudicari, eisque nostræ diligentiæ testis.

A

B

C

D

[illegible]

E

F

G

H

J

I

Lu-

[illegible]

M

N

S

VV

Explicit Index Alphabeticus.

INDEX

RERUM PRÆCIPUARUM

QUÆ IN NOTIS, ET ANIMADVERSIONIBUS CONTINENTUR.

Animadversiones quæ habentur pag. 275. *apponendæ erant* pag. 215.

FINIS.